

PRIVREDNA
BANKA
SARAJEVO

Izvještaj o objavljivanju
podataka i informacija
Privredne banke
Sarajevo d.d. Sarajevo
na dan 31.12.2021.
godine

Maj, 2022. godine

Oznaka dokumenta: IZV-FIN- 2/22
Verzija: 1.0
Stepen povjerljivost: Javna upotreba

Ovaj dokument je namijenjen za javnu upotrebu

Evidentiranje izmjena i kontrole dokumenta

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
09.05.2022.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Direkcija za računovodstvo i izvještavanje

Pregledao

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
12.05.2022.	1.0.	Prvi nacrt dokumenta	Uprava Banke
26.05.2022.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Odbor za reviziju

Odobrio

Datum	Verzija	Broj odluke	Opis/Komentar	Autor
26.05.2022.	1.0	02-NO-87/22	Usvojeni dokument	Nadzorni odbor

Sadržaj

Sadržaj.....	3
1. Uvod	5
2. Opći podaci i informacije	6
2.1. Osnivanje i djelatnost Banke	6
2.2. Organizacioni dijelovi i struktura.....	7
2.3. Uposlenici Banke	9
3. Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke	10
3.1. Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima	10
3.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke	10
3.3. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	14
3.4. Članovi Odbora za reviziju	15
3.5. Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja	16
3.6. Funkcija Interne revizije	16
3.7. Eksterna revizija	17
4. Politika naknada.....	17
5. Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima.....	19
5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima	19
5.1.1. Kreditni rizik.....	21
5.1.2. Rezidualni rizik	22
5.1.3. Koncentracijski rizik.....	22
5.1.4. Rizik profitabilnosti	23
5.1.5. Valutni rizik.....	23
5.1.6. Kamatni rizik.....	24
5.1.7. Operativni rizik	26
5.1.8. Rizik informacione i komunikacijske tehnologije	28
5.1.9. Rizik eksternalizacije	28
5.1.10. Cyber rizik.....	28
5.1.11. Pravni rizik	29
5.1.12. Rizik tržišne likvidnosti	29
5.1.13. Rizik finansiranja likvidnosti.....	30
5.1.14. Reputacijski rizik	30
5.1.15. Rizik kapitala.....	31
5.1.16. Strateški rizik.....	31
5.1.17. Poslovni rizik.....	32
5.1.18. Upravljački rizik, rizik zemlje, rizik usklađenosti i rizik namirenja	32
5.1.19. Valutno inducirani kreditni rizik.....	32
5.1.20. Rizik prekomjerne finansijske poluge.....	33
5.1.21. Rizik ulaganja.....	33
5.1.22. Rizik modela.....	33
5.1.23. Rizik nesavjesnog poslovanja.....	33
5.1.24. Rizik slobodne isporuke.....	33
5.1.25. Političko – ekonomski rizik.....	33
5.1.26. Rizik transfera.....	34
5.1.27. Migracijski rizik.....	34
5.1.28. Rizik unutardnevne likvidnosti.....	34
5.2. Testiranje otpornosti na stres.....	34
5.3. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima	34
5.4. Sistem izvještavanja o rizicima	35
5.5. Tehnike smanjenja rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	35
5.6. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil, poslovnu politiku i strategiju.....	35
5.7. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom.....	36

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija.....	36
6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala	38
6.1. Regulatorni kapital	38
6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	40
6.2.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala	41
6.2.2. Tržišni rizik: Standardizirani pristup za valutni rizik	42
6.2.3. Kapitalni zahtjev za operativni rizik	42
6.2.4. Stope kapitala	43
6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku	43
6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun	43
6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke	47
6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti	47
6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti	48
6.3.5. Podjela izloženosti prema SME	49
6.3.6. Podjela djelatnosti prema SME	50
6.3.7. Podjela izloženosti prema preostalim rokovima do dospjeća svih izloženosti i po kategorijama izloženosti	50
6.3.8. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama	51
6.3.9. Vanbilansne izloženosti i ispravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti	52
6.3.10. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda	53
6.3.11. Korištenje kreditnog rejtinga	53
6.3.12. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite	53
6.4. Stopa finansijske poluge	54
7. Likvidnost	56
8. Vlasnička ulaganja Banke	61
9. Kamatni rizik	61
10. ICAAP i ILAAP	63
11. Podaci i informacije o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini	64
12. Podaci i informacije o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom	64

1. Uvod

Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo (u daljem tekstu Banka) priprema Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu: Izvještaj) sa stanjem na dan 31.12.2021. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (<https://www.pbs.ba>) u sekciji Godišnji izvještaji.

Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni rizični profil Banke, sa akcentom na sistem upravljanja Bankom, sistem upravljanja rizicima i kapitalom Banke, te politiku naknada, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti.

Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje su transparentne i potpune za informisanje javnosti, odnosno ključnih zainteresovanih strana (potencijalni investitori, klijenti itd).

2. Opći podaci i informacije

Osnovne informacije obuhvataju podatke o poslovnom imenu Banke, sjedištu, djelatnostima za koje je Banka registrirana, organizacionim dijelovima Banke i broju uposlenih na izvještajni datum 31.12.2021. godine.

2.1. Osnivanje i djelatnost Banke

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj UF/I 2609/95 od 27.12.1995. godine pod nazivom Banka za obnovu i razvoj Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj UF/I-4579/00 od 05.02.2001. godine po nazivom BOR banka d.d. Sarajevo.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-16-005588 od 24.02.2017. godine Banka je promijenila naziv tako da posluje pod novim nazivom: PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO skraćeni naziv PBS d.d. Sarajevo.

Poslovno ime: PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo
Sjedište: Obala Kulina bana br. 18, Sarajevo
Telefon: +387 33 278 520
Fax: +387 33 278 550
SWIFT: PBSCBA22
E-mail: info@pbs.ba
Internet stranica: www.pbs.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog suda u Sarajevu:

ID broj : 4200293230009
Reg. broj: 65-0-0004-12

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova,
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca u skladu sa posebnim propisima,
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice putne i bankarske čekove),
7. finansijski lizing,
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
9. učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj i tuđi račun,
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi),
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
16. usluge iznajmljivanja sefova,
17. posredovanje u poslovima osiguranja u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Banka nije dio bankarske grupe.

2.2. Organizacioni dijelovi i struktura

Obavljanje poslova Banke vrši se u sjedištu, odnosno u pripadajućim poslovnim prostorijama u kojima su smješteni organizacioni dijelovi koji funkcioniraju u sklopu Centrale Banke, tj. direkcije, odjeli, kao i njihovi subordinirani dijelovi, ukoliko isti postoje, u istom ili drugom gradu, te poslovnim jedinicama.

Banka svoje poslovanje organizira kroz sljedeće organizacijske dijelove:

Direkcija - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke, oformljena iz strateških i/ili operativnih razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou. U ovisnosti o regulatornim propisima, posebnim internim aktima definišu se direktne linije izvještavanja prema Nadzornom odboru Banke ukoliko u sklopu Direkcije djeluje kontrolna funkcija (izuzev kontrolne funkcije interne revizije).

Odjel – oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili operativnih razloga na B2 nivou zbog obavljanja određenih poslovnih aktivnosti u sklopu nekog drugog odjela, ili kao samostalan organizacioni dio na B1 nivou i kao takav odgovoran Nadzornom odboru.

Podružnica - obavljanje bankarskih poslova u dislociranim organizacijskim dijelovima organizira se po administrativno-teritorijalnom principu i to kroz Podružnice/agencije. Podružnica u svom sastavu može imati subordinirane organizacijske dijelove, tj. agencije.

Agencije su nadležne za razvijanje i upravljanje poslovima sa fizičkim i pravnim licima u okviru nadležnosti utvrđenih internim aktima i poslovnom politikom Banke, kako bi se omogućilo postizanje glavnih strateških ciljeva Banke kroz: prodaju svih kreditnih proizvoda fizičkih lica, izvršavanje gotovinskih i bezgotovinskih operacija, te ostale aktivnosti u agenciji za klijente fizička i pravna lica uz osiguranje visokog nivoa kvalitete usluge, osigurati prodaju i usluge klijentima s ličnim bankarskim potrebama s posebnim osvrtom na segmentiranu kategoriju klijenata, kako bi se osigurala dobit i ostvarili poslovni i finansijski ciljevi.

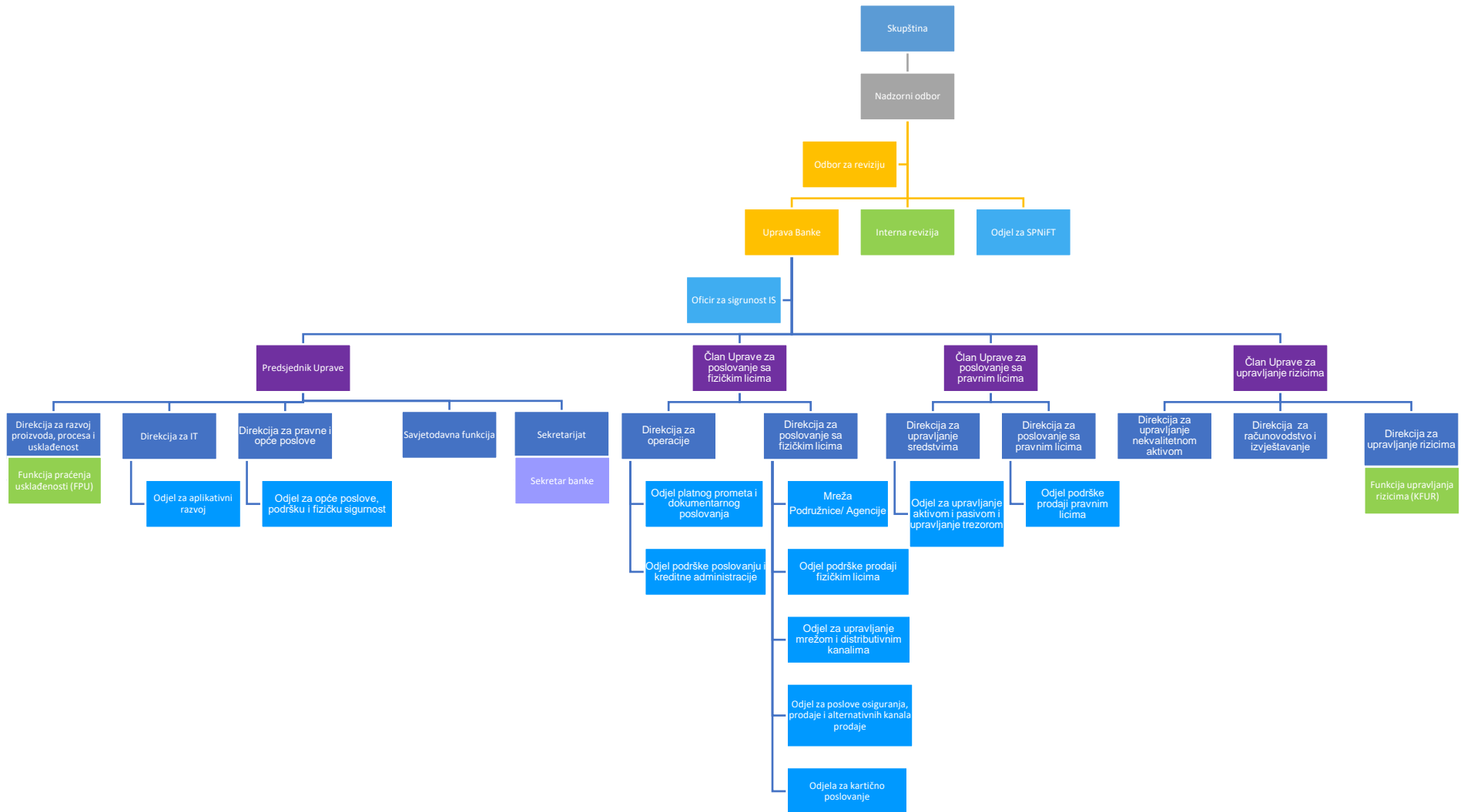
Kontrolne funkcije - Banka ima uspostavljene sljedeće kontrolne funkcije:

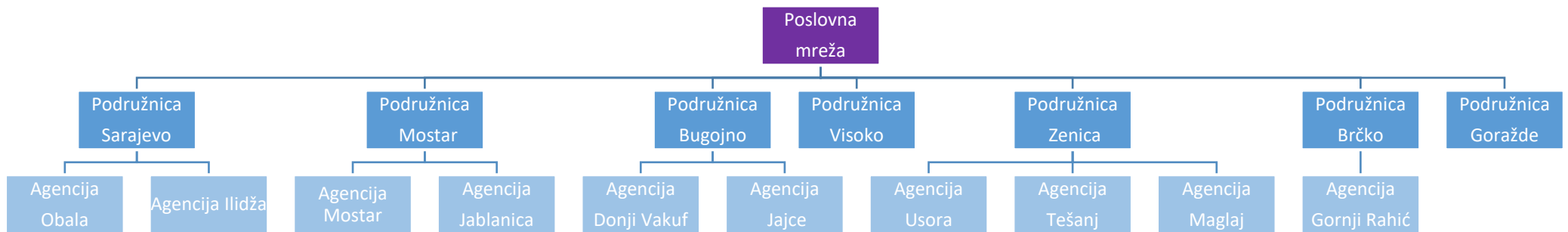
1. upravljanja rizicima,
2. praćenja usklađenosti i
3. interne revizije.

Iste su nezavisne i funkcionalno odvojene od organizacionih dijelova Banke u kojima se odvijaju poslovni procesi kojima se rizik preuzima, njihov je zadatak da takve poslovne procese prate, kontrolišu i ocjenjuju.

Savjetodavna funkcija - Savjetnici predsjednika Uprave - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili operativnih iz razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou.

Grafikon 1. Organizaciona šema Banke

Grafikon 2. Šema poslovne mreže Banke

2.3. Uposlenici Banke

Na dan 31.12.2021. godine Banka ima 181 zaposlenih, od čega je 84 uposlenika u poslovnoj mreži Banke.

3. Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke

3.1. Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Spisak dioničara Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke na dan 31.12.2021.godine:

Tabela 1. Pregled dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Vlasnička struktura			
Red.br	Ime i prezime / naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritene dionice
1.	Pršeš Hamid	12,94%	
2.	Pobjeda Rudet d.d. Goražde	12,68%	
3.	Oković Halil	10,98%	
4.	ASA Finance d.d. Sarajevo	10,93%	
5.	Deljo Zijad	8,46%	
6.	OKAC d.o.o. Goražde	6,86%	
7.	Đozo Hasan	6,34%	
8.	Pršeš Enver	5,11%	

3.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Članovi Nadzornog odbora na 31.12.2021. su:

Tabela 2. Članovi Nadzornog odbora

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Aziz Šunje	Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu 1979. godine, na kojem je magistrirao 1958. godine, a zatim i doktorirao 1989. godine. Poznavalac je raznih polja u oblasti biznisa i jedan od najistaknutijih konsultanata u Bosni i Hercegovini u oblasti korporativnog upravljanja, poslovnog planiranja, strateškog menadžmenta i menadžmenta ljudskih resursa. Dugogodišnje radno iskustvo započinje 1980. godine kao Asistent na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, na kojem i danas radi kao Redovni profesor na katedri za Menadžment i organizaciju. U periodu od 1994. do 1995. bio je gostujući profesor na Loyola Marymounth University, a kao dobitnik Fulbright stipendije, u periodu od 1998. do 1999. bio je gostujući profesor i istraživač na Michigan State University. Član je Menadžment akademije i GEM Nacionalnog tima, te učesnik u velikom broju domaćih i internacionalnih projekata. Autor i koautor je mnogobrojnih knjiga i članaka.
2.	Ademir Abdić	Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu 2005.,

		na kojem je magistrirao 2013., a zatim i doktorirao 2018. godine. Radno iskustvo započinje 2006. godine kao asistent na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, na kojem i danas radi kao docent na Katedri za kvantitativnu ekonomiju. Učesnik je mnogobrojnih projekata te autor i koautor brojnih naučnih članaka i dva univerzitetska udžbenika.
3.	Mehmet Siner	Magistrirao je na Univerzitetu „Dokuz Eylül” u Izmiru, na Odsjek za ekonomiju. Ima licencu javnog računovođe i finansijskog savjetnika, licencu za korporativno upravljanje i licencu za kreditni rejting. Svoju profesionalnu karijeru započeo je nakon diplomiranja na univerzitetu. U periodu od 2003. do 2006. godine obavljao je poslove računovođe u različitim kompanijama iz privatnog sektora. Od 2006. godine radi na funkciji finansijskog direktora u kompaniji Kıriloğlu Kimya San. ve Tic. A.Ş. sa sjedištem u Turskoj.
4.	Almir Badnjević	Prof. Doc. dr. Almir Badnjević završio je Elektrotehnički fakultet u Sarajevu 2008. godine, a potom i Master studij 2010. godine. Doktorirao je na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Zagreb (FER), Sveučilišta u Zagrebu 2015. godine. Profesionalnu karijeru započinje 2010. godine u firmi New Tehnology doo Sarajevo, kao Menadžer tehničkog odjela i menadžer kvalitete laboratorija. Od 2013. do 2014. godine radio je firmi Micom BH doo kao savjetnik za biomedicinski inženjering i mjerenja u medicini. Od 2014. godine imenovan je za direktora firme Verlab doo Sarajevo, a ujedno je osnivač i predsjednik Društva za medicinski i biološki inženjering u BiH, punopravni predstavnik BiH u IFMBE i EAMBES. Od 2021. godine imenovan je za IEEE EMBS Istaknutog predavača (Distinguished lecturer). U akademskoj karijeri, od 2015. godine počinje raditi kao docent i šef odsjeka za Genetiku i bioinženjering na Fakultetu za inženjering i prirodne nauke, Međunarodnog Burch Univerziteta. U zvanje docenta imenovan je i na Univerzitetu u Bihaću iz oblasti automatike i elektronike, te kao stručnjak iz prakse na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Univerzitetu u Warwicku (Velika Britanija). Od 2018. godine imenovan je za vanrednog profesora u oblastima opće elektronike i bioinženjeringa, a 2019. godine na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu biva izabran u zvanje docenta iz oblasti farmaceutska informatika. Autor ili koautor je preko 80 poglavlja knjiga, knjiga, časopisa u žurnalima, te članaka sa međunarodnih konferencija. Dobitnik je mnogobrojnih priznanja i nagrada, te član akademskih i profesionalnih udruženja i organizacija.
5.	Zdravko Rajić	Završio je Pravni fakultet u Mostaru 1979. godine, a pravosudni ispit položio 1984. godine u

	<p>Sarajevu.</p> <p>Profesionalnu karijeru započinje po završetku fakulteta u firmi Apro-Hercegovina Mostar, kao samostalni referent za pravna pitanja. Također je radio u firmama Hepok Komerc Mostar i Distributivni centar Mostar. Od 1984. godine obavljao je javnotužiteljske poslove u Općinskom tužiteljstvu Mostar u svojstvu zamjenika javnog tužitelja, te javnog tužitelja u periodu od 1993. do 2003. godine.</p> <p>U periodu od 2008. do 2016. godine bio je član Visokog sudskog i tužiteljskog Vijeća BiH, te predsjednik Upravnog vijeća Lutrije BiH, kao i predsjednik Upravnog odbora Kliničke bolnice Mostar.</p> <p>Od 2003. radi kao odvjetnik u Odvjetničkom uredu Zdravko Rajić. Autor i koautor knjiga iz kaznenog prava.</p>
--	--

Članovi Uprave Banke su imenovani u sastavu:

Tabela 3. Članovi Uprave Banke

Članovi Uprave banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Hamid Pršeš	<p>Ekonomski fakultet završio je u Sarajevu 1987. godine.</p> <p>Dugogodišnje radno iskustvo započinje po završetku fakulteta u firmi UNIS J.P. Azot Goražde, gdje je u periodu od 1988. do 1991. godine obavljao funkciju direktora Sektora za društveni standard, a potom i direktora Sektora finansija. Prije ulaska u bankarski sektor imao je dugogodišnje rukovodeće iskustvo na direktorskim pozicijama u privrednim društvima. Obnašao je visokopozicionirane funkcije u organima Uprave.</p> <p>BOR banci se pridružuje 1999. godine, u kojoj je 2003. imenovan za direktora.</p> <p>Od 2016. godine imenovan je za Predsjednika Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo u čijoj nadležnosti je: Direkcija za pravne i opće poslove, Direkcija za IT, Direkcija za razvoj proizvoda, procesa i usklađenost, Sekretarijat i Savjetodavna funkcija.</p>
2.	Bedina Jusičić Musa	<p>Ekonomski fakultet u Rijeci završila je 1994. godine.</p> <p>Profesionalnu karijeru započinje 1996. godine u sektoru bankarstva, u Promdei banci Sarajevo, kao referent za devizno knjigovodstvo u Sektoru računovodstva. Od 1996. godine pridružuje se BOR banci kao saradnik u Kreditnom sektoru. Od 1999. do 2006. godine obavljala je funkciju direktora Sektora sredstava, nakon čega je imenovana za izvršnog direktora Sektora plasmana. U periodu od 2011. do 2016. godine obavljala je funkciju izvršnog direktora Sektora upravljanja rizicima.</p> <p>Od 2016. godine imenovana je za člana Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo, u čijoj</p>

		nadležnosti je: Direkcija za upravljanje rizicima, Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom i Direkcija za računovodstvo i izvještavanje.
3.	Edin Kreštalica	Ekonomski fakultet u Sarajevu završio je 2003. godine. Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu stekao zvanje magistra menadžmenta, smjer korporativno upravljanje. BOR banci se pridružuje 2003. godine kao saradnik u Sektoru plasmana. Od 2006. do kraja 2015. obavljao je funkciju direktora Sektora prodaje, rukovodioca Odjela poslova sa pravnim licima, Odjela kreditne analize i Odjela komisionih plasmana. U periodu od 2015. do 2016. godine obavljao je funkciju izvršnog direktora za oblast prodaje. Od 2016. godine imenovan je za izvršnog direktora Privredne banke Sarajevo dd Sarajevo. Nadležan je za Direkciju za poslovanje sa pravnim licima i Direkciju za upravljanje sredstvima.
4	Kemal Džabija	Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu. Profesionalnu karijeru u sektoru bankarstva započinje 01.01.2006. godine u Raiffeisen banci BiH gdje do 2013. godine obavlja različite funkcije (saradnik u finansijama, Direktor Filijale, Menadžer za prodaju). Početkom 2013. godine je radio u Sparkasse banci na poziciji voditelja tima za upravljanje mobilnim prodajnim snagama. U periodu od 2013. do 2016. bio je zaposlen u Sberbank dd BiH na poziciji Direktora regije Sarajevo. Od 2016. godine imenovan je za savjetnika direktora BOR banke dd Sarajevo, a zatim i izvršnog direktora Privredne banke dd Sarajevo u čijoj nadležnosti je Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima i Direkcija za operacije.

Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

Tabela 4. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Red.br	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Broj neizvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Aziz Šunje	1	-	-	-	-
2.	Ademir Abdić	-	-	-	-	-
3.	Mehmet Siner	1	1	-	-	-
4.	Almir Badnjević	1	-	-	-	7
5.	Zdravko Rajić	-	1	-	-	-
6	Hamid Pršeš	-	1	-	-	-
7	Bedina Jusičić Musa	-	-	-	-	-
8	Edin Kreštalica	-	-	-	-	-
9	Kemal Džabija	-	-	-	-	-

3.3. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Uslovi za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora su propisani Politikom sa procedurom za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove Nadzornog odbora i samoprocjenu rada, a uslovi za procjenu članova Uprave su propisani Politikom i procedurama za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove Uprave i nosioce ključnih funkcija.

Članovi organa Banke moraju da imaju:

- Dobar ugled. Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave ima dobar ugled ukoliko ne postoji dokaz o suprotnom, te ukoliko nema razloga za osnovanu sumnju u njegov ugled. Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave nema dobar ugled ukoliko njegovo lično ili poslovno ponašanje izaziva značajnu sumnju u njegovu sposobnost da osigura adekvatno, efikasno i oprezno upravljanje Bankom.
- Odgovarajuće stručno znanje i sposobnost. Odgovarajućim stručnim znanjem smatra se najmanje završen diplomski studij u skladu s propisima kojima se uređuje naučna djelatnost i visoko obrazovanje (VSS-VII stepen stručne spreme, odnosno obrazovanje prvog ciklusa – 240 ECTS ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja), ili diploma stečena u inostranstvu koja je ekvivalentna diplomu visokog obrazovanja stečenoj u BiHIIsustvo, kojemože biti stečeno na akademskim, upravnim ili drugim radnim mjestima, te u upravljanju, nadzoru ili kontroli banaka ili drugih finansijskih institucija. Članovi organa trebaju imati znanja potrebna za adekvatno razumijevanje poslovanja banke i rizika banke, odnosno trebaju biti u mogućnosti dokazati da će ih steći u razumnom roku.
- Nezavisnost, tj. da samostalno obavljaju svoju funkciju u interesu Banke i bez uticaja drugih osoba koje mogu dovesti do sukoba interesa, te spremnost i mogućnost članova organa upravljanja za posvećivanje dovoljnog vremena u radu organa Banke.

Postupak procjene:

- Banka nema posebno imenovan Odbor za imenovanje, tako da funkciji Odbora za imenovanje i procjenu za članove Uprave vrši Nadzorni odbor. Sekretar pruža neophodnu podršku, koordinira i neposredno saraduje sa Nadzornim odborom po pitanju procjene predsjednika/članova Uprave Banke. Nadzorni odbor, po potrebi, u svom radu može saradivati i s drugim organizacijskim jedinicama Banke, u svrhu prikupljanja svih potrebnih podataka za procjenu.

Osnovni zadaci Nadzornog odbora su da:

- provodi postupak inicijalne procjene po osnovu propisane dokumentacije,
- provodi postupak redovne godišnje i vanredne procjene primjerenosti.

Na osnovu provedenog postupka Nadzorni odbor utvrđuje rezultate procjene u formi Zaključka. Rezultat procjene mora imati jasan rezultat procjene i to „može biti kandidat“ ili „ne može biti kandidat“. Procjena pored zaključka mora imati obrazloženje provedenog postupka i evidenciju dokumentacije na bazi koje je Nadzorni odbor izvršio procjenu.

- Banka je dužna izvršiti procjenu primjerenosti kandidata predloženih za članove Nadzornog odbora, kao i već imenovanog predsjednika i/ili člana Nadzornog odbora:
 - prije imenovanja kandidata za članove Nadzornog odbora Banke i podnošenja zahtjeva Agenciji za izdavanje prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana/ova Nadzornog odbora (inicijalna procjena),
 - godišnje, kao redovnu godišnju procjenu već izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora, s ciljem utvrđivanja njihove stalne primjerenosti za obavljanje funkcije na koju su imenovani pri čemu treba voditi računa o primjerenosti Nadzornog odbora u cjelini (redovna procjena),
 - vanredno, kada nastupe okolnosti za provjeru primjerenosti, odnosno u slučaju opravdane sumnje da član, tokom mandata, ne ispunjava kriterije iz ove Politike

(vanredna procjena primjerenosti).

- Prilikom procjene pojedinih članova Nadzornog odbora, Banka vrši procjenu Nadzornog odbora kao cjeline, a određeni nedostaci u ukupnoj procjeni ne znače da pojedini član ne ispunjava neke ili sve uslove. Predsjednik i članovi Nadzornog odbora, odnosno kandidat za funkciju člana Nadzornog odbora dužan je redovno godišnje obavještavati Banku o svim promjenama koje utiču na njegovu primjerenost za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku.

3.4. Članovi Odbora za reviziju

Odbor za reviziju (do 31.12.2021. obavlja funkciju Odbora za rizike) je imenovan od strane Nadzornog odbora u sljedećem sastavu:

Tabela 5. Članovi Odbora za reviziju

Članovi Odbora za reviziju		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Muhamed Hubanić	Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Radnu karijeru započeo je u firmi Pobjeda -Rudet dd Goražde 2008. godine, a 2015. godine imenovan je za direktora navedene firme.
2.	Hasan Đozo	Diplomirao je na mašinskom fakultetu u Sarajevu 1975. godine. Od 1976. godine u firmi Pobjeda Goražde obavljao je funkcije upravnika proizvodnje, direktora OURA, šefa komercijale, izvršnog direktora za marketing, te kao Izvršnog direktora u periodu od 2000. do 2003. godine. Od 2003. do 2016. godine obavljao je funkciju direktora marketinga u firmi Pobjeda Rudet, a zatim i funkciju direktora navedene firme u periodu od 2007. do 2016. godine (do odlaska u penziju).
3.	Dragan Prusina	Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, magistrirao i doktorirao u Banja Luci. Posjeduje certifikat za ovlaštenog revizora. Dugogodišnje radno iskustvo započeo je 1989. godine u firmi TP Brotnjopromet kao šef finansija, a zatim kao direktor iste firme. U periodu od 1992. do 2006. godine radio je u firmama JP PTT Herceg-Bosne kao ekspert za ekonomiku pri Sektoru investicija, Općini Čitluk kao Predstojnik Odjela finansija i zamjenik načelnika, Zamjenik ministra industrije i rudarstva u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, te kao zamjenik generalnog direktora Porezne Uprave FBiH, savjetnik ministra za fiskalni sustav u Ministarstvu finansija FBiH. Trenutno obnaša funkciju direktora JP NIO Službeni list BiH
4.	Midhat Oković	Midhat Oković rođen je 1989. godine. Diplomirao je 2018. godine na Univerzitetu Union-Nikola Tesla u Beogradu, na kojem je završio i master studij 2019. godine. Od 2011. godine zaposlen je u firmi Okac doo Goražde na poziciji zamjenik direktora, te kao direktor u firmi Goraždeputevi dd od 2015. godine.
5.	Rehad Deljo	Završio je Mašinski fakultet u Sarajevu. Početkom agresije pridružuje se Armiji BiH, u kojoj ostaje sve do kraja 1995. Posjeduje dodatna znanja iz oblasti upravljanja sistemima, biznisa i organizacije, kao i ovladavanja društvenim sistemima. Obnašao je funkciju predsjednik skupštine Obrtničke komore BPK, kao i više udruženja na području BPK. Trenutno obnaša funkciju Predsjednika saveza

3.5. Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja

Obzirom na veličinu Banke i internu organizaciju, vrstu obim i složenost poslova Nadzorni odbor samostalno izvršava zadatke Odbora za naknade i Odbor za imenovanja. Odboru za reviziju odlukom Nadzornog odbora dodjeljeni su zadaci Odbora za rizike.

Sjednice Nadzornog odbora i Odbora za reviziju održavaju se minimalno kvartalno.

3.6. Funkcija Interne revizije

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama, Odlukom o kontrolnim funkcijama banke, te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke.

Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

U okviru poslova Interne revizije obuhvaćeno je obavljanje sljedećih poslova:

- ocjena sistema za upravljanje rizicima u banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci,
- adekvatnost i pouzdanost funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i uspostavljanje sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja Banke,
- ocjenu sistema izvještavanja nadležnih organa Banke i rukovodstva,
- ocjenu tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija, adekvatnost upravljanja imovinom Banke,
- primjena politike naknada u Banci,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov uticaj na izloženost rizicima,
- ocjenu adekvatnosti informacionog sistema Banke (eksternalizirana aktivnost),
- strategije i postupak za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- sistema prikupljanja i tačnost informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom o bankama,
- slabosti u poslovanju banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja Banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju.

Internu reviziju imenuje Nadzorni odbor Banke, koji određuje visinu plate i druge uslove koji treba da osiguraju najviše standarde u realizaciji odgovornosti internog revizora. Interna revizija treba da obuhvati praćenje i pregled svih područja poslovanja Banke koja nose rizik, a prioritet u praćenju i pregledu od strane internog revizora će biti poslovne transakcije sa većim stepenom

rizika, prema izvršenoj klasifikaciji, što je detaljno razrađeno u godišnjem Planu rada Interne revizije.

Nakon obavljenih testova i izvedenih zaključaka Interna revizija sačinjava izvještaj u pisanom obliku, koji se prije dostavljanja Odboru za reviziju, razmatra sa rukovodstvom dijela Banke koji je bio predmet revizije, odnosno sa Upravom Banke.

Zaključci Interne revizije su formalizovani u pisanim izvještajima koji sadrže i prijedloge za neophodne korektivne aktivnosti. Izvještaji Interne revizije su pravovremeni, jasni, sažeti i dostavljaju se Odboru za reviziju, a informiše se Uprava Banke. Odbor za reviziju u skladu sa svojom procjenom i odlukom najmanje kvartalno informiše Nadzorni odbor o nalazu Interne revizije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Banke broj 02-NO-114/21 od 29.06.2021. godine interna revizija je organizaciono zastupljena sa dva radna mjesta i to Glavni Interni revizor Banke i zamjenik Glavnog Internog revizora Banke.

Dakle, za vršenje funkcije Interne revizije u Banci predviđena su dva radna mjesta.

3.7. Eksterna revizija

Reviziju finansijskih izvještaja Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo za 2021. godinu, izvršila je revizorska kuća BDO BH d.o.o. Sarajevo.

4. Politika naknada

Politika naknada utvrđena i determinisana je Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom br. 02-NO-60/20 od 28.02.2020. godine koju je usvojio Nadzorni odbor Banke na 11. sjednici održanoj 28.02.2020. godine. U okviru razmatranja i usvajanja predmetnog internog akta Nadzorni odbor je u funkciji Odbora za naknade razmatrao politiku naknada Banke

Predmetnim aktom uređene su grupe složenosti poslova, vrednovanje poslova po radnim mjestima, način obračuna plata, dodaci na plate, naknade plata, naknade iz osnova materijalnih prava radnika, kao i druge isplate u vezi s radom koje nemaju karakter plate.

Nadzorni odbor odgovoran je za usvajanje Pravilnika o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom i nadziranje njegove implementacije.

Uprava Banke također kontroliše provođenje i implementaciju Pravilnika o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom.

Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci Agencije za bankarstvo FBiH i Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom br. 02-NO-60/20 od 28.02.2020. godine definisane su nadležnosti i odgovornosti Uprave Banke i Nadzornog odbora.

U skladu sa poslovnom strategijom Banke, ciljevima te strategijom preuzimanja rizika, a u cilju efikasnog upravljanja rizicima, Banka u sistemu naknada definiše postojanje fiksne plate koja obuhvata i dodatke obračunate u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa i varijabilne plate koja zavisi od uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i Banke, a zasnovana je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijima.

Određivanje naknada ključnim kategorijama zaposlenika temelji se na sistematizovanoj vrsti posla koju obavljaju ključni zaposlenici Banke, složenosti posla, njihovom iskustvu, obrazovanju, stručnoj osposobljenosti i doprinosu u razvoju Banke u cjelini.

Varijabilna plata, ukoliko se isplaćuje utvrđuje se pojedinačnom odlukom Nadzornog odbora, a na prijedlog Uprave Banke a shodno Odluci o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci, donesene od Agencije za bankarstvo FBiH.

Krajnji cilj odredbi vezanih za isplatu varijabilnog dijela plate jeste definisanje principa i pravila za utvrđivanje, praćenje i kontrolu sistema i prakse naknada zaposlenika Banke.

Cilj odredbi vezanih za varijabilne plate zaposlenika jeste da osigura da:

- omjer između fiksne i varijabilne plate bude pravilno izbalansiran;
- iznos varijabilne plate koja se dodjeljuje određenom zaposleniku utvrdi prema pojedinačnim rezultatima, rezultatima organizacione jedinice kojoj pripada zaposlenik kao i rezultatima Banke u cjelini;
- se varijabilna plata zasniva kako na finansijskim tako i na nefinansijskim kriterijima za ocjenu rezultata (omjer kvantitativnih u odnosu na kvalitativne ciljeve će se definisati pojedinačno u ovisnosti od pozicije koja je predmet ocjenjivanja).

Način upravljanja radnim učinkom, metode bodovanja i ocjenjivanja kao ključni preduslov za ostvarenje prava na varijabilnu naknadu, te definisanje minimalnih pragova za sve kategorije zaposlenika za koje Banka odluči da ulaze u sistem varijabilnog nagrađivanja, se utvrđuje Procedurom za upravljanje radnim učinkom koja je sastavni dio Pravilnika.

Naknade zaposlenika koji ne spadaju u zaposlenike iz grupe članova Uprave Banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama Uprava Banke može, u skladu sa odlukom Nadzornog odbora, odrediti na grupnoj osnovi.

U toku 2021. godine Banka nije implementirala sistem varijabilnog nagrađivanja te stoga nije vršila isplate varijabilnih naknada svojim uposlenicima.

Tabela 6. Pregled naknada po poslovnim područjima

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Upravljanje sredstvima	6	176
Poslovanje sa stanovništvom	87	1.900
Poslovanje sa pravnim licima	7	229
Uprava i kontrolne funkcije	11	1.146
Ostali	70	2.446
Ukupno	181	5.897

Tabela 7. Naknade po kategorijama zaposlenika

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Nadzorni odbor	5	62
Uprava banke	4	884
Kontrolne funkcije	7	262
Ostali	32	1.309
Ukupno	48	2.517

Kod jednog uposlenika Banke su isplaćene naknade u toku 2021. godine veće od 100 hiljada KM.

5. Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima u Banci uspostavljen je na način da obuhvata sve rizike koje Banka smatra značajnim i kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima

Cilj cjelokupnog sistema upravljanja rizicima jeste osigurati pravovremenu identifikaciju i adekvatno upravljanje svim materijalno značajnim rizicima koji proizilaze iz poslovanja Banke.

Osnovni ciljevi upravljanja rizicima su:

- Razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, sadržanom u dokumentu Strateški plan poslovanja za period 2021. - 2025. godine,
- Minimiziranje negativnih efekata na kapital i profitabilnost Banke,
- Održavanje adekvatnosti kapitala,
- Održavanje likvidnosti na nivou koji obezbjeđuje novčane tokove za planirane poslovne aktivnosti,
- Izbjegavanje visokog nivoa koncentracija izloženosti riziku, i
- Usklađenost sa zakonskom regulativom.

U svom poslovanju Banka se rukovodi osnovnim načelima upravljanja rizicima:

- **Razdvajanje odgovornosti** - Upravljanje rizicima je odvojeno od aktivnosti preuzimanja rizika.
- **Načelo konzervativnosti** - U slučaju postojanja bilo kakve sumnje o nekom riziku, modelu ili poslovnoj aktivnosti, Banka će primijeniti konzervativan pristup, odnosno rukovoditi se nepovoljnijim scenarijom.
- **Sukob interesa** - Banka će poduzeti sve mjere u cilju izbjegavanja sukoba interesa u okviru njenih poslovnih aktivnosti. Interni sukob interesa se izbjegava kroz adekvatnu organizacionu strukturu, razdvajanje odgovornosti, jednoznačne linije izvještavanja i sistema nagrađivanja.
- **Odgovornost** - U sistem upravljanja rizicima su aktivno uključeni Uprava, Odbor za reviziju/Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke.
- **Implementacija novih proizvoda** - Prije uvođenja novog proizvoda, poslovnog segmenta ili prije ulaska na nove tržišne segmente potrebno je provesti neovisnu analizu svih mogućih rizika.
- **Pravna usklađenost** - Banka kontinuirano osigurava da se njene poslovne aktivnosti odvijaju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama.
- **Transparentnost** - Kanalima komunikacije se osigurava razmjena informacija sa svim internim i eksternim zainteresovanim stranama.

Za upravljanje rizicima odgovorni su svi zaposlenici Banke u okviru svoje uloge u poslovnom procesu, te se očekuje da svi zaposlenici provode Strategiju upravljanja rizicima što podrazumijeva jasno razumjevanje iste kako bi bila inkorporirana u sve poslovne procese. Strategija upravljanja rizicima je krovni akt iz kojeg proizlaze i sa kojim su usklađeni ostali interni akti iz oblasti upravljanja značajnim rizicima u Banci.

Nadzorni odbor na godišnjoj osnovi usvaja Strategiju upravljanja rizicima usklađenu sa ukupnom poslovnom strategijom i ista je osnov integrisanog procesa upravljanja značajnim rizicima identifikovanim u Banci. Strategijom upravljanja rizicima Banka je definisala sljedeće:

- Ciljevi i osnovni principi preuzimanja i upravljanja rizicima u Banci,
- Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS),
- Analiza rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te

- Osnovni elementi ICCAP-a i ILAAP-a Banke.

Uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost aktivnosti Banke na tržištu kojem pripada (FBIH) Banka je utvrdila da je izložena ili bi mogla biti izložena prema 17 rizika koji za Banku predstavljaju sljedeće značajne rizike: kreditni rizik, rezidualni rizik, rizik koncentracije, rizik profitabilnosti, valutni rizik, kamatni rizik, operativni rizik, rizik informacione i komunikacijske tehnologije, rizik eksternalizacije, cyber rizik, pravni rizik, rizik tržišne likvidnosti, rizik finansiranja likvidnosti, rizik kapitala, reputacijski rizik, strateški rizik i poslovni rizik.

Rizici koji su prepoznati kao rizici kojima bi Banka mogla biti izložena su: upravljački rizik, rizik zemlje, rizik usklađenosti, rizik namirenja, valutno inducirani kreditni rizik, rizik prekomjerne finansijske poluge, rizik ulaganja, rizik modela, rizik nesavjesnog poslovanja, rizik slobodne isporuke, političko – ekonomski rizik, rizik transfera, migracijski rizik i rizik unutardnevne likvidnosti.

Shodno materijalnom značaju za identifikovane rizike propisan je set politika i procedura u skladu sa važećom regulativom kojima se detaljnije uređuje upravljanja rizicima te definišu osnovni limiti u odnosu na koje će se analizirati izloženost rizicima. Politike se ažuriraju minimalno jednom godišnje ili po potrebi i češće, a odobravaju ih nadležni organi Banke.

Banka je internim aktom Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) uspostavila okvir za sklonost preuzimanja rizika, kao i srednjoročni - dugoročni odnos Banke prema rizicima, a u skladu sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i drugim politikama. Osnovna svrha ovog akta je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

Internim aktom Analiza rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena utvrđena je interna metodologija procjene značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena. Internom metodologijom Banka procjenjuje nivo izloženosti značajnih rizika, prvenstveno imajući u vidu njihov uticaj na ICAAP, ILAAP i profitabilnost Banke.

Strategija poslovanja Banke definisana je u Srednjoročnom planu poslovanja Banke. Na osnovu Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom, Plana likvidnosti i plana izvora finansiranja i Plana kapitala, te analize značajnih rizika, Banka je definisala strateške pokazatelje koji se prate na kvartalnom nivou.

Prikaz istih sa izračunom na 31.12.2021. godine dat je u tabeli u nastavku:

Tabela 8. Strateški pokazatelji na 31.12.2021. godine

Strateški pokazatelji izloženosti rizicima	31.12.2021.
Kreditni rizik	
Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima	10.10%
Pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	88.51%
Stopa rasta nekvalitetnih kredita (u odnosu na 31.12. prethodne godine)	-26.81%
Rizik likvidnosti	
Koeficijent pokrića likvidnosti LCR	201%
LDR (omjer kredita i depozita)	65.09%
Rizik profitabilnosti	
Profitabilnost imovine (ROAA)	1.20%
Profitabilnost kapitala (ROAE)	14.20%
Rizik kapitala	
Regulatorni kapital u hKM	48,829
Stopa adekvatnosti regulatornog kapitala	16.98%
Stopa finansijske poluge	8.08%

U protekloj 2021. godini poslovni model Banke zasnovan je na tradicionalnom bankarstvu sa kontinuiranim jačanjem retail segmenta, odnosno generisanja kamatnog prihoda koji je i dalje dominantan generator profitabilnosti Banke.

Kroz svoj poslovni model Banka je u 2021. godini ostala prepoznatljiva na tržištu i svoju konkurentnost gradi na stalnom unapređivanju pristupa klijentu i brzini odgovora na klijentove potrebe, ne umanjujući pri tome značaj minimiziranja svih rizika koje poslovni odnos klijent-Banka sa sobom nosi.

Obzirom na dinamičnost promjena u poslovnom okruženju, Banka minimalno godišnje preispituje poslovni model u fazi izrade godišnjeg i srednjoročnog Plana. Izbor poslovnog modela Banke kojem je prilagođena bilansna struktura ovisi o nizu drugih faktora koji utječu na ukupan rizični profil Banke, a značajnije izmjene poslovnog modela uglavnom su povezane sa visokim ulaganjima u nove tehnologije, dodatna kapitalna jačanja koja onda dovode i do značajnijih izmjena u bilansnim strukturama i glavnim izvorima prihoda Banke.

5.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansih i vanbilansnih stavki.

U ukupnoj rizičnoj aktivni najveće učešće se odnosi na izloženost kreditnom riziku. Zahtjeve u procesu upravljanja kreditnim rizikom Banka osigurava kroz dizajn kreditnog procesa definisanim Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi, a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci.

Kreditni proces minimalno obuhvata:

- Odobravanje izloženosti;
- Praćenje rizičnosti izloženosti;
- Analizu izloženosti kreditnom riziku;
- Sistem ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika;
- Postupanje sa nekvalitetnim izloženostima;
- Postupanje sa restrukturiranim izloženostima;
- Raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika i
- Sadržaj i vođenje kreditnog dosijea.

Procesom od prijema kreditnog zahtjeva do donošenja odluke nosioca ovlasti i realizacije iste, upravlja funkcija ugovaranja putem nadležnih direkcija koje izvršavaju ovu funkciju. Svi regulatorno propisani zahtjevi vezani za ovaj segment kreditnog procesa uključeni su i detaljno opisani u Politici sa procedurama kreditiranja pravnih lica, Politici kreditiranja fizičkih lica i Procedura kreditiranja fizičkih lica. Funkcija podrške kroz Direkciju za operacije obavlja i administrira proces naplate kreditnih potraživanja. Za uspostavu poslovnog odnosa nadležne su Direkcija za poslovanje sa pravnim licima, Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima uključujući Poslovnu mrežu.

Za praćenje i postupanje sa nekvalitetnim izloženostima nadležna je Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom, a isto je regulisano Procedurama restrukture i naplate potraživanja nekvalitetne aktive.

Analiza izloženosti kreditnom riziku podrazumijeva kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, te analizu koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju, koja se vrši u okviru Direkcije za upravljanje rizicima. Upravljanje kreditnim rizikom je u nadležnosti Direkcije za upravljanje rizicima i vrši se kroz praćenje i kontrolu zakonski i interno definisanih limita koji su detaljno definisani Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom, Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika, Politikom poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa Bankom i Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS).

5.1.2. Rezidualni rizik

Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je banka izložena.

Rezidualni rizik je značajni rizik srednjeg nivoa koji dijelom determiniše intenzitet kreditnog rizika kroz RWA, odnosno učešća klase izloženosti „osigurano nekretninama“ u ukupnoj RWA za kreditni rizik. Nivo izloženost Banke kreditnom riziku, odnosno ukupni nivo RWA za kreditni rizik zavisi od kolateraliziranosti portfolija, odnosno vrste nekretnina i njihove vrijednosti na tržištu.

5.1.3. Koncentracijski rizik

Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.

Upravljanje koncentracijskim rizikom definisano je:

- Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom kojom se definišu segmenti kreditnog procesa nužni u procesu upravljanja kreditnim rizikom, sa akcentom na praćenje rizične izloženosti, analizu izloženosti kreditnom riziku te raspoređivanje u nivoe kreditnog rizika.
- Politikom sa procedurama poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa bankom kojom se definišu minimalni standardi poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa Bankom, nadležnosti za identifikaciju, praćenje izloženosti, kontrolu povezanosti i izvještavanje.
- Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika kojom se propisuju minimalni standardi u upravljanju koncentracijama kreditnog rizika, a uključuju definisanje izloženosti, izračun vrijednosti izloženosti, definisanje velike izloženosti, nadležnosti za identifikaciju i evidenciju povezanosti, kontrolu i izvještavanje.
- Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) kojom je uspostavljen okvir za sklonost preuzimanja rizika, kao i srednjoročni - dugoročni odnos Banke prema rizicima, a u skladu sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i drugim politikama. Osnovna svrha ovog akta je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

Identifikacija i evidencija povezanih lica je u nadležnosti Direkcija za poslovanje sa pravnim/fizičkim licima, Direkcije za upravljanje nekvalitetnom aktivom, podružnica/agencija. Identifikacija se vrši prilikom prvog uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, zatim tokom analize kreditnog zahtjeva te tokom redovnog monitoringa poslovanja klijenta. Navedene organizacione jedinice kao jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik, nadležne su za ugovaranje poslova u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Kontinuirano se vrše provjere evidencije grupa povezanih lica s ciljem ispravne identifikacije istih, dijelom i od strane Direkcije za upravljanje rizicima kroz analizu uzorka definisanog za kreditni rizik te u okviru mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge. U cilju praćenja izloženosti koncentracijskom riziku, Banka je uspostavila aplikativno rješenje za povezivanje lica u skladu sa odredbama Zakona o

bankama FBiH, Odluke o velikim izloženostima banke i Odluke o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom. Prijava povezanosti vrši se u skladu sa Uputstvom za unos/izmjene grupa međusobno povezanih lica.

Nadležnost za identifikaciju lica u posebnom odnosu sa bankom definisana je internim aktom koji reguliše ovu oblast. Za evidenciju i ažuriranje lica u posebnom odnosu sa Bankom u informacioni sistem nadležan je Sekretar Banke. Organizacione jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik prilikom izrade kreditnog prijedloga dužne su utvrditi da li se klijent nalazi na listi lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima. Ukoliko se nalazi neophodno je u izračun koncentracije rizika uključiti izloženost svih članova grupe lica u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima i posmatrati je kao jedinstvenu izloženost u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Direkcija za upravljanje rizicima u okviru mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge daje poseban osvrt na poštivanje definisanih limita. Na mjesečnom nivou vrši kontrolu liste lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima.

Upravljanje rizikom koncentracije je u nadležnosti Direkcije za upravljanje rizicima i vrši se kroz praćenje:

- limita izloženosti Banke prema jednom korisniku i grupi povezanih lica,
- limita izloženosti Banke prema licima u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima,
- limita izloženosti Banke prema uposlenicima, te
- indeksa sektorske i individualne koncentracije.

Banka je utvrdila interne limite granske koncentracije i to: sektor građevinarstva 15% bruto izloženosti u odnosu na ukupne plasmane i sektor trgovine do 25% bruto izloženosti u odnosu na ukupne plasmane.

5.1.4. Rizik profitabilnosti

Rizik profitabilnosti je rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući stabilni i održivi nivo profitabilnosti i prisutan je prije svega zbog značajnosti uticaja kreditnog rizika.

Rizik profitabilnosti je značajan rizik kojem bi Banka mogla biti izložena u slučaju da se strateški postavljeni ciljevi poslovanja ne ostvare, što bi dovelo do negativnog finansijskog rezultata, a samim tim i materijalizacije rizika profitabilnosti.

Na mjesečnom nivou rizik profitabilnosti se prati u Direkciji za računovodstvo i izvještavanje kroz praćenje plana ostvarenja prihoda od kamata, naknada, nivoa kredita i depozita, a na kvartalnom nivou kroz odnos planskih i ostvarenih veličina i analizom značajnih odstupanja.

Imajući u vidu da Banka ostvaruje dobit iz redovnog poslovanja, upravljanje rizikom profitabilnosti je na prihvatljivom nivou iako je isti pod visokim uticajem kreditnog rizika kroz jačanje ispravki vrijednosti default stavki aktive i drugih troškova vezanih za radno - pravne odnose.

Banka je za rizik profitabilnosti u okviru ostalih značajnih rizika koji nisu kvantitativno mjerljivi izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva.

5.1.5. Valutni rizik

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Nivo valutnog rizika zavisi od stepena usklađenosti aktive i pasive Banke (stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova) i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva. U skladu sa svojom poslovnom politikom Banka obavlja sljedeće devizne poslove: prihvatanje i praćenje novčanih depozita u devizama, kupoprodaja deviznih sredstava, obavljanje platnog prometa sa inostranstvom dok se vanbilansne devizne aktivnosti obavljaju putem izdavanja plativih i činidbenih garancija, otvaranja akreditiva i ostalih oblika jemstava.

Program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom definiše devizne aktivnosti Banke i uspostavu ograničenja deviznog rizika u cilju minimiziranja mogućnih gubitaka za Banku. Ograničenja nivoa izloženosti deviznom riziku utvrđuju se u odnosu na visinu priznatog kapitala i prate se u skladu sa Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke. Osnova za upravljanje i kontrolu FX aktivnosti i FX rizika je praćenje devizne usklađenosti stavki neto aktive i pasive po pojedinačnim valutama u obliku izvještaja o deviznoj poziciji. Valutna usklađenost finansijske neto aktive i finansijske pasive uglavnom se odražava kroz aktivnosti kupoprodaje KM/EUR, KM/ostale i EUR/ostale valute kao i praćenjem dospijuća kredita i depozita sa valutnom klauzulom.

Direkcija za upravljanje sredstvima zadužena je za dnevno upravljanje deviznom pozicijom Banke unutar utvrđenih limita na osnovu kretanja kurseva, specifičnosti stavki koje ulaze u izračun pozicije i uz nastojanje da se minimizira rizik gubitka iz osnova obračunskih kursnih razlika. Mjere usklađivanja deviznih pozicija sprovode nadležne Direkcije. Nadležnosti i odgovornosti lica koja donose odluku o obavljanju FX aktivnosti i lica koja su odgovorna za njihovu realizaciju, ugovaranje, izvršavanje i knjigovodstveno evidentiranje su razgraničena. Kod deviznih transakcija koje se obavljaju za potrebe Banke prilikom kupoprodaje deviza eventualne negativne kursne razlike koje mogu nastati iz kupoprodaje limitirane su na max 1% vrijednosti, za transakcije veće od protuvrijednosti KM 10.000, vodeći računa i o uticaju na obračunske kursne razlike.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita, nivoa upozorenja i graničnih vrijednosti za devizni rizik na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom informiše ALCO odbor, Upravu Banke i Interna revizija, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou ALCO odbor, Upravu Banke, Interna revizija, Odbor za reviziju, Nadzorni odbor i FBA.

Direkcija za upravljanje sredstvima kvartalno informiše Internu reviziju, Upravu Banke i dostavlja Nadzornom odboru na razmatranje i usvajanje Izvještaj o korištenju FX (deviznih) ovlaštenja i preuzimanja FX (deviznog) rizika.

5.1.6. Kamatni rizik

Kamatni rizik je mogući nastanak negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promjene kamatnih stopa. Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni rizik i rizik krive prinosa sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovoreni kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite.

Značajni izvori kamatnog rizika koji mogu imati negativan uticaj na dobit Banke, odnosno neto kamatni prihod, tj. ekonomsku vrijednost bankarske knjige su:

Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa - Repricing risk (rizik cijena) je rizik kome je banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospijuća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi.

Banka je izložena kamatnom riziku ročne neusklađenosti kamatonosne aktive i pasive jer dugoročni plasmani nisu adekvatno podržani dugoročnim depozitima.

U slučaju porasta kamatnih stopa na tržištu, kamatni rashodi bi brže rasli od prihoda jer se depoziti ugovaraju s kraćim rokom dospijuća, u odnosu na kredite.

Banka bi bržom dinamikom ugovarala nove depozite sa većom kamatnom stopom zbog dospijuća koja su većinom do 3 godine, dok bi krediti ugovoreni sa fiksnom kamatnom stopom na 10 godina i duže ostvarivali kamatni prihod po osnovu kamatnih stopa koje su niže od tržišnih.

Bazni rizik - Bazni rizik je rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.

Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni rizik sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovoreni kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite.

Rizik krive prinosa - Kriva prinosa predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospjeća kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomjeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu oblika i nagiba krive prinosa.

Banka je izložena riziku krive prinosa jer plasira slobodna novčana sredstava u dugoročne vrijednosne papire (VP) državnih institucija. Kamatne stope na kratkoročne vrijednosne papire (trezorski zapisi) su manje u odnosu na dugoročne (obveznice). U slučaju da kamatne stope kratkoročnih vrijednosnih papira počnu rast i postignu veću vrijednost od kamatnih stopa na dugoročne vrijednosne papire, kriva prinosa iz osnova ulaganja u vrijednosne papire imat će opadajući nagib.

Vrijednosni papiri su nerizična pozicija kamatonosne aktive, ali se njihova knjigovodstvena fer vrijednost usklađuje na osnovu tržišnih uslova, odnosno posljednjeg trgovanja prije izvještajnog datuma. Tržišna vrijednost vrijednosnih papira ovisi i od promjene kamatnih stopa kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnica.

Rizik opcije - Rizik opcije je rizik koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kreditni sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.) što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost banke.

Banka je izložena riziku opcije jer je klijentima ostavljena mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige.

Banka ublažava negativne efekte rizika opcije ugovaranjem posebnih klauzula u ugovorima o kreditima i depozitima po pojedinim vrstama proizvoda (npr. naknada za prijevremeni povrat kredita, naknada kod izmjene rokova ili uslova ugovora o kreditu, obračun pasivne kamate za dostignuti period oročenja, i sl.), a u skladu s limitima utvrđenim zakonom i podzakonskim propisima.

Politike i procedure upravljanja kamatnim rizikom definišu aktivnosti koje obuhvataju propisane i interne minimalne standarde za upravljanje kamatnim rizikom u cilju osiguranja kontrole prirode i visine kamatnog rizika kojem se Banka izlaže. Direkcije u čijoj nadležnosti su aktivnosti prikupljanja depozita i izvora i aktivnosti plasiranja kredita i kupovina vrijednosnih papira, preuzimaju kamatni rizik kroz operativno poslovanje, dok je Direkcija za upravljanje rizicima nosioc funkcije upravljanja rizicima. Upravljanje kamatnim rizikom vrši se kroz identifikaciju bilansnih pozicija Banke osjetljivih na kamatni rizik, identifikaciju izvora i mjerenje kamatnog rizika, kontrolu izloženosti kamatnom riziku, utvrđivanje i praćenje limita rizika kamatne stope, testiranje otpornosti na stres i izvještavanje o izloženosti kamatnom riziku na mjesečnom nivou. Direkcija za upravljanje rizicima nadležna je za mjerenje izloženosti bilansnih pozicija kamatnom riziku kroz GAP analizu koja se temelji na novčanim tokovima u određenom vremenskom periodu do preostalog dospjeća.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi se prati jednostavnim izračunom promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenjujući standardni kamatni šok od 200 b.p. Ekonomska vrijednost bankarske knjige Banke je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za novčane tokove obaveza Banke. Također Banka vrši izračun uticaja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod. Za iskazivanje uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod Banka je definisala jednostavnu internu metodologiju koja koristi analizu kamatnog jaza tj. GAP analizu koja je usklađena sa stres testiranjem kamatnog rizika u sklopu sveobuhvatnog stres testiranja Banke.

Pored propisanih, Banka je razvila i interne mehanizme mjerenja izloženosti kamatnom riziku:

- Primjena kamatnih šokova pri promjeni EVB od 225 do 400 b.p. na osnovu kojih se može utvrditi uticaj novih plasmana i depozita na ročnu usklađenost kamatonosne aktive i pasive.
- Izračun prosječnih kamatnih stopa po više segmenata koji omogućava praćenje njihovog uticaja na kamatne prihode i rashode odnosno uticaj realizacije na finansijski rezultat Banke. Prate se na nivou kamatno osjetljivih pozicija i njihove ugovorene ročnosti.

- Praćenje kamatnih prihoda i rashoda – omjer ostvarenih kamatnih prihoda i rashoda po klijentima Banke kvalitetan su pokazatelj koje segmente poslovanja treba unaprijediti ili ograničiti. Razlika ostvarenih kamatnih prihoda i kamatnih rashoda je neto kamatni prihod i predstavlja bazu profitabilnosti Banke iz ključne poslovne aktivnosti, kreditiranja.
- Kamatna marža koja na nivou portfelja pravnih i portfelja fizičkih lica odvojeno osigurava kontinuirano praćenje i upravljanje izvorima i plasmanima iz navedenih segmenata.

Kontrola izloženosti kamatnom riziku je dio sveobuhvatne kontrole nekreditnih rizika, odnosno tržišnih i rizika likvidnosti. Direkcija za upravljanje rizicima i kontrolna funkcija upravljanja rizicima kontinuirano analizira promjene pozicija kamatno osjetljive aktive i pasive i nivo izloženosti kamatnom riziku na osnovu sljedećih informacija: kvantitativnih podataka ostvarenih u posmatranom periodu, ostvarenih regulatornih i internih limita, realizacije mjesečnih, kvartalnih i godišnjih planova, utvrđenih nedostataka i slabosti u sistemu upravljanja kamatnim rizikom, novih proizvoda i/ili grupe proizvoda koje Banka planira ponuditi na tržištu, međuzavisnosti sa ostalim rizicima.

Ograničavanje rizika vrši se i putem uspostavljenih internih limita rizika koje odobrava i periodično (jednom godišnje ili po potrebi) preispituje Uprava Banke. Limiti su definisani u skladu sa veličinom kapitala, zaradama i profitabilnošću Banke i odraz su tolerancije na rizik kamatne stope:

- Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenom kamatnog šoka od 275 b.p.,
- Kamatna marža za kredite pravnih lica,
- Kamatna marža za kredite fizičkih lica,
- Neto kamatna marža na nivou Banke.

Cilj uspostavljanja limita je određivanje minimalnog nivoa kamatnog prihoda odnosno maksimalnog nivoa kamatnog rizika kojem Banka smije biti izložena.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita za kamatni rizik na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom informiše ALCO odbor, Upravu Banke i Interna revizija, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou ALCO odbor, Upravu Banke, Interna revizija, Odbor za reviziju, Nadzorni odbor i FBA.

5.1.7. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja, koji Banku mogu izložiti gubitku.

Banka ima uspostavljenu funkciju upravljanja operativnim rizikom u okviru Direkcije za upravljanje rizicima čiji je cilj identifikacija, procjena, upravljanje, nadzor i kontrola operativnog rizika, a rizik preuzimaju svi uposlenici Banke obzirom na činjenicu da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima uposlenika, procesima, proizvodima i sistemima Banke. Praćenje gubitaka i identifikovanih događaja na nivou Banke je centralizovano u okviru Direkcije za upravljanje rizicima.

Nadzorni odbor donosi i periodično preispituje Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom i odluku o tretmanu visokih i vrlo visokih rizika. Uprava Banke predlaže Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom, sprovodi dosljednu primjenu sistema upravljanja operativnim rizikom, unapređuje kulturu ponašanja svih uposlenika u sistemu upravljanja operativnim rizikom.

Direkcija za upravljanje rizicima predlaže i provodi politike i procedure i druge interne akte vezane za upravljanje operativnim rizikom, procjenjuje, mjeri, prati, analizira i kontroliše prijavljene događaje operativnog rizika, priprema izvještaje, provodi obuku zaposlenika, daje mišljenja prilikom uvođenja novih proizvoda, analizira i prati situacije pojačane izloženosti operativnom riziku. Više rukovodstvo predlaže izvjestioce i daje saglasnost na podatke o događajima operativnog rizika i finansijskim gubicima koji se prijavljuju. Izvjestioci vrše prijavu događaja operativnog rizika uz prethodnu saglasnost nadređenog. Svi uposlenici djeluju u pravcu ograničavanja i sprječavanja operativnog rizika na poslovnim procesima koje obavljaju.

Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom regulišu način identifikacije, mjerenja, kontrole i praćenja operativnog rizika i način formiranja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike s ciljem svođenja operativnih rizika na prihvatljiv nivo, koji je moguće kontrolisati i koji će Banci obezbijediti minimiziranje eventualnih gubitaka. Banka je uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom koji obuhvata:

- identifikaciju i klasifikaciju događaja, odnosno izvora operativnog rizika,
- mjerenje i procjenu izloženosti svim identifikovanim događajima iz oblasti operativnog rizika bez obzira da li rezultat događaja uključuje ili ne efektivne gubitke,
- mjerenje i procjenu izloženosti identifikovanim događajima iz oblasti operativnog rizika uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost ostvarivanja rizika, kao i potencijalni efekat za Banku,
- definisanje internih limita za materijalnu značajnost i značajne gubitke po osnovu operativnog rizika,
- procjenu nivoa operativnog rizika prilikom uvođenja novih proizvoda i procesa, eksternalizacije, i poslovnih promjena koje karakterišu značajni rizici;
- kontinuiranu kontrolu operativnog rizika koja osigurava prihvatljiv nivo izloženosti operativnom riziku za sveukupan rizični profil Banke;
- formiranje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik;
- jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom;
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora, Odbor za reviziju i Uprave Banke o funkcioniranju sistema za upravljanje operativnim rizikom i
- obavezu periodičnog preispitivanja uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom u Banci.

Banka koristi vlastiti aplikativni softver ORIS za prijavljivanje identifikovanih događaja. ORIS je baza podataka čiji je cilj standardizacija evidencije i kontrole podataka što omogućava pravilno upravljanje operativnim rizikom u cjelini. Korisničko uputstvo za unos i prijavljivanje događaja operativnog rizika u navedenoj aplikaciji definiše način korištenja aplikacije, opis dodijeljenih ovlaštenja i odgovornosti korisnika baze i pregled šifarnika koji se koriste.

Identifikacija događaja operativnog rizika vrši se na osnovu uspostavljenog sistema klasifikacije uzroka nastanka događaja iz kojih operativni rizik proističe. Mjerenje i kvantitativna procjena događaja operativnog rizika vrši se na osnovu procjene vjerovatnoće njegovog ponavljanja i nastalog efektivnog gubitka. Gubitak izazvan operativnim rizikom definisan je kao „negativan učinak na dobit Banke zbog nastanka događaja operativnog rizika“. Ponekad se učinak događaja operativnog rizika odražava na bilans uspjeha Banke putem rezervacija prije nego što je slučaj završen. To su najčešće slučajevi sudskih parnica ili složeni slučajevi koji traže dodatno vrijeme za istraživanje ili sanaciju otkrivenih događaja. Potencijalni gubici uzrokovani nastalim događajima operativnog rizika i koji su prepoznati mogu se evidentirati kao rezervacije. Direktni gubici su mjerljivi novčani efekti koji se jasno mogu alocirati prema događaju operativnog rizika. Banka je utvrdila donji prag materijalne značajnosti neto gubitka koji iznosi 0,01% kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Banka koristi jednostavni pristup prilikom izračuna kapitalnog zahtjeva za pokriće gubitaka iz osnova operativnog rizika. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja koji se računa prema Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju operativnim rizikom informiše ALCO odbor, Upravu Banke i Internu reviziju, a kroz Izvještaj o upravljanju i kontroli operativnog rizika na kvartalnom nivou ALCO odbor, Upravu Banke, Internu reviziju, Odbor za reviziju, Nadzorni odbor.

5.1.8. Rizik informacione i komunikacijske tehnologije

Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je rizik gubitaka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih i softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka.

Dinamika i stepen razvoja novih tehnologija proporcionalno povećavaju izloženost Banke riziku proisteklom iz ugrožavanja raspoloživosti, integriteta, dostupnosti i sigurnosti infrastrukture i podataka.

Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je podkategorija operativnog rizika iz Stuba 1, teško je mjerljiv, odnosno kontrolno je relevantan, čija materijalizacija kroz događaje operativnog rizika, može značajno uticati na novčane tokove i neto dobit Banke, što ga čini i kapitalno i likvidnosno relevantnim.

Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je značajni rizik niskog nivoa koji se prati i kojim se adekvatno upravlja u okviru Direkcije za IT, a kroz kontrolne mehanizme u nadležnosti je Oficira za sigurnost IS.

5.1.9. Rizik eksternalizacije

Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala. Program sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom eksternalizacije definiše sve elemente i korake u procesu upravljanja eksternalizacijom bančinih aktivnosti. Program opisuje uslove eksternalizacije, odgovornosti Nadzornog odbora, Uprave Banke i Odbora za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, politike za upravljanje rizicima vezanim sa eksternalizacijom i metodologiju procjene rizika koja obuhvata procjenu materijalne značajnosti, procjenu ključnih rizika i dubinsku analizu pružaoca usluga, kao i definisanje izlazne strategije za svaku materijalno značajnu eksternalizovanu aktivnost.

Procjena rizika se vrši jednom godišnje za svaki pojedinačni slučaj eksternalizacije poslovnih procesa. Imenovani vlasnik eksternalizacije zadužen je za nadzor i upravljanje pojedinačnom eksternalizovanom aktivnosti, svojim redovnim nadzorom i kontrolom prikuplja podatke na osnovu kojih pripremaju izvještaje. Podatke za izvještaj vezane za svoje materijalno značajne eksternalizovane aktivnosti dostavljaju Odboru, koji iste objedinjuje i šalje u dalju proceduru usvajanja. Izvještaj o eksternalizovanim aktivnostima se dostavlja Odboru za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, Upravi Banke, Odboru za rizike, a zatim Nadzornom odboru na konačno usvajanje. U slučaju vanrednih okolnosti, neočekivanih prekida ili ograničenja pružanja usluga, povećane izloženosti rizicima ili nekih drugih ozbiljnih incidenata, Vlasnik eksternalizacije je dužan odmah o tome obavijestiti Agenciju za bankarstvo FBiH, Upravu Banke, Odbor za rizike i Nadzorni odbor. Izvještaj treba da sadrži i prijedloge za prevazilaženje vanrednog događaja, posebno ako je ugrožena dalja saradnja sa pružaocem usluga.

Nadležnost za preuzimanje ovog rizika imaju organizacione jedinice u čijoj je nadležnosti eksternalizovana aktivnost, nadležnost za upravljanje ima Odbor za upravljanje IS, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom i Direkcija za IT, a Oficir za sigurnost IS ima nadležnost za kontrolu ovog rizika. Praćenje rizika eksternalizacije je definisano kroz interni akt Program sa politikama i procedurama upravljanja rizikom eksternalizacije čiji je sastavni dio metodologija ocjene materijalne značajnosti eksternalizovanih aktivnosti.

5.1.10. Cyber rizik

Cyber rizik je rizik gubitaka uslijed povrede povjerljivosti gubitka integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostupnost sistema i podataka ili nemogućnosti promjene informacionih tehnologija unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (to jeste prilagodljivosti). Obuhvata sigurnosne rizike koji proizilaze iz neadekvatnih ili

neuspješnih internih postupaka ili vanjskih događaja, uključujući kibernetičke napade ili neadekvatnu fizičku sigurnost.

Metodologijom procjene i upravljanja rizicima informacionog sistema Banka je uspostavila proces procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema koji obuhvata procjenu rizika, ovladavanje rizikom, odnosno poduzimanje radnji za svođenje rizika na prihvatljiv nivo, te njegovo kontinuirano praćenje i održavanje na tom nivou.

Metodologijom se propisuju kriteriji, načini i postupci procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema, te način dokumentovanja rezultata procjene rizika informacionog sistema.

Za upravljanjem cyber rizikom u Banci odgovorni su:

- Oficir za sigurnost IS,
- Odbor za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom.

Cyber rizik se prati u skladu sa Metodologijom zavisno od nivoa rezidualnog rizika (napomena – samo za rizike koji su neprihvatljivi tj. Vrlo visoki ili Visoki), vrši se periodičan nadzor primjene mjera u odnosu na uspostavljene i dogovorene rokove. Nadzor vrše odgovorne funkcije ili osoblje Banke (interna revizija, Oficir za sigurnost IS), te o tome periodično izvještavaju Upravu u skladu s ovom Metodologijom. Uprava se izvještava kroz kvartalne izvještaje o stanju sigurnosti informacionog sistema, a Nadzorni odbor i Odbor za reviziju na godišnjem nivou kroz godišnji izvještaj o stanju sigurnosti informacionog sistema. Za rezidualne rizike koji su podvrgnuti tretmanu, kroz kvartalne izvještaje se vode historijski podaci o rokovima izvršenja, na način da se vidi razlog produžavanja roka i novi termin koji je dodijeljen za umanj enje/otklanjanje rizika, a u svrhu adekvatnosti praćenja stepena realizacije tretmana.

Kontrola upravljanja cyber rizikom se sprovodi svakodnevno i na svim nivoima. Provođenje odabranih mjera za smanjivanje rizika i osiguranje sigurnosti, ostvaruje se uvođenjem novih ili izmjenom postojećih kontrola. Implementirane kontrole se dijele na sljedeće tri kategorije: upravljačke, logičke (tehničke) i fizičke. Korištenjem navedenih kategorija kontrola značajno se smanjuje rizik od narušavanja temeljnih načela i principa sigurnosti informacionog sistema.

5.1.11. Pravni rizik

Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti da neispunjenje ugovorne obaveze banke, pokrenuti sudski postupci protiv banke kao i donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke. Podkategorija je operativnog rizika. Zaštita od mogućih posljedica provodi se knjiženjem rezervacija za sudske sporove koji se vode protiv Banke.

Rezervacija sudskog spora je iznos za koji bi Banka imala odliv novčanih sredstava u slučaju gubitka spora, uključujući i troškove zatezne kamate obračunate do procijenjenog vremena okončanja spora i troškova postupka, diskontovan na sadašnju vrijednost. Kod procjene diskontne stope Banka se vodi nivoom prosječnih pasivnih kamatnih stopa ukupnih izvora i depozita i prosječnih kamatnih stopa novougovorenih depozita. Procjena ishoda spora vrši se polugodišnje, a procjena diskontne stope vrši se godišnje na datum diskontovanja, odnosno 30.11. za tekuću godinu.

Direkcija pravnih i opštih poslova redovno mjesečno sačinjava Izvještaj o stanju pasivnih sporova Banke za tekući mjesec i dostavlja Upravi Banke. Za izračun rezervacija za sudske sporove zadužena je Direkcija za računovodstvo i izvještavanje.

5.1.12. Rizik tržišne likvidnosti

U slučaju nemogućnosti izmirenja obaveza zbog nedostajućih likvidnih sredstava bilo bi potrebno u kratkom vremenu obezbijediti značajne količine istih, te bi profitabilnost Banke bila ugrožena zbog skupo plaćenih sredstava na tržištu.

Nivo izloženosti riziku tržišne likvidnosti ovisi o dostupnosti izvora finansiranja na tržištu, odnosno nivou obezbijeđenih sredstava za redovno poslovanje i izmirenje vlastitih obaveza. Banka u

prethodnih 5 godina nije bila izložena riziku tržišne likvidnosti, što je rezultat primjerene provedbe strateškog plana poslovanja kroz adekvatne operativne aktivnosti i kontrolno - upravljački mehanizam.

Rizik tržišne likvidnosti je značajni rizik srednjeg nivoa koji, kao dio ukupnog rizika likvidnosti, predstavlja bazni rizik adekvatnog upravljanja izvorima i sredstvima s ciljem ostvarenja profitabilnosti Banke.

5.1.13. Rizik finansiranja likvidnosti

Rizik finansijske likvidnosti je rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje novčane obaveze po dospelju. Interna definicija rizika finansijske likvidnosti je povlačenje postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnost pribavljanja novih izvora finansiranja. Interni akti kojima je Banka definisala upravljanje rizikom likvidnosti su Strategija upravljanja rizikom likvidnosti, Politika sa procedurom upravljanja rizikom likvidnosti, Plan za vanredne i nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti koji je sastavni dio Politike sa procedurama upravljanja rizikom likvidnosti, Plan likvidnosti i Plan izvora finansiranja. Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti definisane su odgovornosti organa Banke za upravljanje rizikom likvidnosti. Glavni indikator rizika finansijske likvidnosti predstavlja stopa nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima jer Banci onemogućava očekivani gotovinski tok vlastitih sredstava.

Strategija likvidnosti usmjerena je na upravljanje usklađenošću aktive i pasive, upravljanje likvidnošću aktive i upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti. Strategija Banke zasniva se na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, odnosno građenju imidža sigurne i stabilne Banke te održavanje povjerenja klijenata na visokom nivou. U okviru internog akta Strategija upravljanja rizicima Banka je definisala strateška opredjeljenja u upravljanju rizikom likvidnosti sa aspekta LCR-a.

Politikom likvidnosti definiše se održavanje propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti, struktura imovine i obaveza banke, identifikovanje izvora rizika likvidnosti i način prevazilaženja istih, sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, projekcije novčanih tokova i sl. U prethodnih 5 godina, Banka nije bila značajno izložena riziku finansiranja likvidnosti što je rezultat stabilnosti depozita kojima Banka raspolaže i adekvatnog upravljanja kreditnim portfolijem.

Zajedničke komponente rizika finansiranja i tržišne likvidnosti, oslikavaju uzročno posljedične veze kapitalno, likvidnosno i kontrolno relevantnih rizika, čija materijalizacija može uticati na neispunjenje strateških i poslovnih ciljeva sa negativnim ishodom na konačne rezultate poslovanja.

5.1.14. Reputacijski rizik

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi banke, koja proizilazi iz aktivnosti banke, poslovnih veza banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnostima članova organa banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo mišljenje.

Reputacijski rizik je značajni rizik kojem bi Banka mogla biti izložena, ali do sada nije bila i nije zabilježena njegova materijalizacija, odnosno njegov uticaj na rizik likvidnost, a posljedično ni na druge rizike.

Reputacijski rizik je pokretač rizika likvidnosti i nastaje u momentu eskalacije strateškog ili poslovnog rizika, odnosno kada tržište na kojem Banka posluje dobije negativne inpute iz same Banke, što se materijalizira kroz odlive značajnih depozita velikog broja deponenata u veoma kratkom roku. S tim u vezi reputacijski rizik je u uskoj korelaciji sa svim ostalim značajnim rizicima.

Banka upravlja ovim rizikom neposredno putem upravljanja ostalim pojedinačnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Poduzimanje neophodnih aktivnosti i ostvarivanje pozitivnih

trendova u upravljanju značajnim rizicima prenosi se i na kvalitetno upravljanje reputacijskim rizikom.

Banka je za reputacijski rizik u okviru ostalih značajnih rizika koji nisu kvantitativno mjerljivi izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva.

Banka je usvojila Etički kodeks po osnovu kojeg članovi organa Banke i drugi zaposlenici postupaju, savjesno i profesionalno preuzimaju rizik, djeluju u skladu sa propisima, standardima i internim politikama banke i pravilima za sprječavanje sukoba interesa.

5.1.15. Rizik kapitala

Rizik kapitala se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima. Minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa, politike i procedura koje je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano održava i provodi definisani su internim aktom Program, politike i procedure za upravljanje kapitalom Banke.

Upravljanje rizikom kapitala podrazumijeva: mjesečno praćenje i izvještavanje o stanju kapitala, mjesečno sačinjavanje projekcija (simulacija) stanja kapitala i budućih potreba za kapitalom, praćenje stope adekvatnosti kapitala koje je u nadležnosti ALCO odbora. Za praćenje projekcije potrebnog kapitala i izvještavanje o stanju, strukturi i adekvatnosti kapitala zadužena je Direkcija za računovodstvo i izvještavanje koja mjesečno Upravu Banke, više rukovodstvo, ALCO odbor i kontrolnu funkciju upravljanja rizicima izvještava o promjenama regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala kao i rizikom ponderisane aktive, a Uprava Banke je dužna da najmanje jednom kvartalno izvještava Nadzorni odbor o stanju i strukturi kapitala.

Banka je u 2020. godini utvrdila mjere jačanja kapitala dokapitalizacijom i raspored dobiti tekuće godine u osnovni kapital. U II kvartalu 2021. godine okončana je prodaja objekta u ul. Alipašina koja je bila ključna za usklađenje omjera stalnih sredstava i regulatornog kapitala.

Na rast kapitala uticala je planirana dokapitalizacija u iznosu 3.989 hiljada KM koja je uspješno završena u novembru, a procedura registriranja i knjiženje kapitala izvršena u mjesecu decembru. Nakon dobijanja saglasnosti od Regulatora izvršen je raspored dijela revidiranog neto finansijskog rezultata ostvarenog u 2021. godini u iznosu 4 mil KM u redovan osnovni kapital.

5.1.16. Strateški rizik

Strateški rizik nastaje zbog nepostojanja dugoročne strategije Banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka te neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju. Izloženost strateškom riziku materijalizira se kroz ostvarenje planiranih veličina ali bez očekivanih rezultata uslijed pogrešno postavljenih ciljeva. Banka upravlja strateškim rizikom na osnovu dugoročne poslovne strategije te operativno kroz srednjoročni Plan poslovanja koji donosi svake godine za naredne tri godine.

Banka je uspostavila praksu donošenja dugoročne strategije poslovanja kroz Strateški plan poslovanja koji pokriva period od 5 (pet) godina. Uz to kontinuirano donosi kratkoročne i srednjoročne planove poslovanja koje redovito prati.

Strateški rizik je kontrolno relevantan, a njegova materijalizacija može se negativno odraziti i na kapital i na likvidnost Banke.

Strateški rizik je značajan rizik kojem bi Banka mogla biti izložena, ali nije obzirom da je u prethodnih 5 (pet) godina poslovanja uspješno realizovala postavljene strateške ciljeve. Banka je za strateški rizik u okviru ostalih značajnih rizika koji nisu kvantitativno mjerljivi izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva.

5.1.17. Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna ili neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka. Proizilazi prvenstveno iz neispunjenja dobro osmišljene i postavljene strategije poslovanja. Realizacija strateških ciljeva zavisi od kvaliteta provedbe poslovnih aktivnosti u različitim segmentima poslovanja Banke.

Poslovni rizik je kontrolno relevantan, a njegova materijalizacija može se negativno odraziti i na kapital, i na likvidnost Banke. Banka je u prethodnim godinama uspješno realizovala planirane aktivnosti kroz ispunjenje planiranih veličina i na taj način zadržala poslovni rizik u kategoriji značajnih rizika kojima bi mogla biti izložena, ali nije.

Uprava Banke kontinuirano kroz redovne aktivnosti praćenja poslovanja posebnu pažnju posvećuje promjenama u portfoliju i praćenju odstupanja od planom predviđenih kretanja koja su uključila i aspekt uticaja krize vezane za COVID-19.

Banka je za poslovni rizik u okviru ostalih značajnih rizika koji nisu kvantitativno mjerljivi izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva.

5.1.18. Upravljački rizik, rizik zemlje, rizik usklađenosti i rizik namirenja

Rizici koji su prepoznati kao rizici kojima bi Banka mogla biti izložena i obavezan su dio sistema upravljanja rizicima a nisu značajni rizici su: upravljački rizik, rizik zemlje, rizik usklađenosti i rizik namirenja.

Upravljački rizik nastaje zato što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola. Ovaj rizik je značajan zbog eventualnih propusta u planiranju i neefikasnih sistema i kontrola. Iako strateško planiranje izravno potiče i usmjerava najviši upravljački nivo Banke, koji je i mjerodavan za oblikovanje strategije, u samom procesu kreiranja i sprovedbe učestvuju svi nivoi rukovođenja, kako bi osigurali da cjelokupan proces planiranja ostvari željeni rezultat.

Rizik zemlje je rizik porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica. Prema strukturi stavki u aktivi i pasivi Banke, rizik zemlje dominantno je vezan za BiH, te Banka nije izložena ovom riziku.

Rizik usklađenosti je rizik izricanja mogućih mjera i kazni, te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti sa propisima, standardima i kodeksima te internim aktima. Pod rizikom usklađenosti Banka uključuje i rizike izmjene regulative i uticaja. Jedan od strateških ciljeva Banke je i puna usklađenost sa važećom regulativom što Banka uspješno postiže, te nije izložena ovom riziku.

Rizik namirenja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument u odnosu na njegovu sadašnju tržišnu vrijednost. Banka ima ograničen, manji, iznos vlasničkih i dužničkih instrumenata, i u slučaju potrebe za njihovim unovčavanjem nepovoljna tržišna cijena ne bi značajno ugrozila profitabilnost Banke.

5.1.19. Valutno inducirani kreditni rizik

Banka koristi EUR za valutnu zaštitu kredita, i sve dok je na snazi fiksni kurs EUR valute, valutno inducirani kreditni rizik nije prisutan u Banci. Rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizilazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku. Banka koristi EUR za valutnu zaštitu kredita, i sve dok je na snazi fiksni kurs EUR valute, valutno inducirani kreditni rizik nije prisutan u Banci.

5.1.20. Rizik prekomjerne finansijske poluge

Rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine. Ostvarene i planirane vrijednosti finansijske poluge iznad su regulatorno propisanog minimuma bez većih oscilacija i bez odstupanja od interno postavljenih limita i planskih vrijednosti, te banka nije izložena ovom riziku.

5.1.21. Rizik ulaganja

Rizik ulaganja proizilazi iz ulaganja Banke u stalna sredstva i ulaganja u druga pravna lica uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.

U II kvartalu 2021. godine okončana je prodaja objekta u ul. Alipašina koja je bila ključna za usklađenje omjera stalnih sredstava i regulatornog kapitala. Banka je navedeni omjer svela u zakonski okvir, odnosno ispod 40% regulatornog kapitala, i na dan 31.12.2021. godine omjer iznosi 32,86%. Nakon što je Banka obezbijedila usklađenost ulaganja sa zakonskim limitom "omjer fiksne imovine i regulatornog kapitala", rizik ulaganja nije više značajan.

5.1.22. Rizik modela

Rizik modela je rizik nastanka gubitka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Upravljanje rizicima u Banci zasniva se na primjeni internih modela koji su primjereni rizičnom profilu Banke. Banka koristi konzervativni pristup u primjeni rezultata internih modela kod izračuna izloženosti rizicima.

5.1.23. Rizik nesavjesnog poslovanja

Rizik nesavjesnog poslovanja je rizik gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa.

Banka je obezbijedila motivisan i visoko profesionalan menadžment i dobro educiran tim lojalnih zaposlenika, koji obezbjeđuju visok nivo produktivnosti Banke i inicijativu da kontinuirano usavršavaju poslovne procese, te nije izložena ovom riziku.

5.1.24. Rizik slobodne isporuke

Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka banke koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.

Banka ne obavlja djelatnosti koje bi mogle biti izložene riziku slobodne isporuke.

5.1.25. Političko – ekonomski rizik

Političko – ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.

Ekonomsko - politička situacija u BiH je stabilna u smislu uvođenja bilo kakvih ograničenja koja bi mogla ugroziti naplatu potraživanja banaka u zemlji.

5.1.26. Rizik transfera

Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika. Banka posluje isključivo na teritoriji BiH i nije izložena riziku transfera.

5.1.27. Migracijski rizik

Migracijski rizik je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta. Sistemski rejting klijenata u BiH nije uspostavljen.

5.1.28. Rizik unutardnevne likvidnosti

Isti predstavlja postojeći ili potencijalni rizik da banka neće moći učinkovito upravljati svojim unutardnevnim potrebama za likvidnosti.

Tokom 2021. godine nisu evidentirana propuštena plaćenja i obaveza koje se nisu izvršile na vrijeme, te je Banka imala dovoljan nivo likvidnosti unutar dana kroz određeni vremenski horizont, kao i prosječno potrebna sredstva ili interno definisane rezerve koje je Banka održavala da bi sve unutardnevne obaveze bile podmirene, te nije izložena ovom riziku.

5.2. Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima. U skladu sa Programom testiranja otpornosti na stres provodi se u Direkciji za upravljanje rizicima za sve značajne rizike najmanje jedanput godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a, a rezultati testiranja otpornosti na stres koriste se pri izračunu internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva.

Navedenim Programom definisani su scenariji stresnih situacija koje Banka simulira koristeći podatke na kraju poslovne godine za izdvojene značajne rizike.

Testiranje otpornosti na stres provodi se kao metoda kojom se vrši kontrola upravljanja rizicima, a u skladu sa godišnjim Planom rada Funkcije upravljanja rizicima i navedenim Programom.

Dodatno se testiranja otpornosti na stres vrše u okviru pripreme Plana oporavka, a koji su usmjereni dominantno na situacije manjka kapitala i likvidnosti.

5.3. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Direkcije za upravljanje rizicima. Funkciju kontrole rizika obavljaju 2 samostalna stručna saradnika za kontrolu rizika i odgovorno lice za funkciju upravljanja rizicima koje imenuje Nadzorni odbor Banke. U segmentu kontrole utvrđene su direktne linije izvještavanja Nadzornog odbora u skladu sa zahtjevima Odluke o sistemu internog upravljanja u banci.

Ostala radna mjesta unutar Direkcije za upravljanje rizicima vezana su za procjenu i mjerenje kreditnog rizika, upravljanje nekreditnim rizicima, upravljanje kolateralima, te izvještavanje. Nad Direkcijom direktnu nadležnost ima član Uprave nadležan za upravljanje rizicima čijoj nadležnosti pripadaju Direkcija za računovodstvo i izvještavanje i Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Direkcija za upravljanje rizicima provodi kontinuirani proces praćenja i izvještavanja o svim značajnim rizicima na način da Uprava blagovremeno ima informaciju o istima, uz direktnu liniju izvještavanja kroz kontrolnu funkciju upravljanja rizicima prema Nadzornom odboru putem Odbora za reviziju. Aktivnosti funkcije upravljanja rizicima provode se u skladu sa godišnjim Planom rada funkcije upravljanja rizicima, a detaljan pregled istih sa izdatim preporukama po pojedinačnim rizicima i njihovim statusima dokumentovan je u Izvještaju o radu funkcije upravljanja rizicima (kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem).

5.4. Sistem izvještavanja o rizicima

Kako bi svi nadležni nivoi Banke bili adekvatno uključeni u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava informisanje svih sudionika o izloženosti rizicima i shodno tome poduzimanju adekvatnih aktivnosti. Procedurom izvještavanja o značajnim rizicima definisan je sadržaj i struktura izvještaja za značajne rizike, te dinamika i linije izvještavanja.

Direkcija za upravljanje rizicima je kroz redovne aktivnosti uključena u praćenje i preventivno djelovanje iz segmenta značajnih rizika, tako da se uočeni nedostaci otklanjaju odmah gdje je to primjenjivo, a na kvartalnom nivou definišu se preporuke za aktivnosti koje zahtijevaju određeno vrijeme za realizaciju.

Direkcija za upravljanje rizicima mjesečno sačinjava izvještaje o upravljanju značajnim rizicima (kreditnom riziku, uključujući rizik koncentracije, operativnom riziku, tržišnim rizicima i riziku likvidnosti) i informativno ih dostavlja ALCO odboru i Upravi Banke.

Funkcija upravljanja rizicima na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou podnosi Izvještaj o radu, a isti uključuje Izvještaje o upravljanju pojedinačnim značajnim rizicima sa izdatim preporukama i statusom ranijih preporuka i informacijama o ostalim provedenim aktivnostima. Izvještaji o radu Funkcije upravljanja rizicima dostavljaju se Odboru za reviziju koji obavlja funkciju Odbora za rizike i Nadzornom odboru na usvajanje, uz informisanje ALCO odbora i Uprave Banke.

5.5. Tehnike smanjena rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Naplata odobrenih plasmana primarno je bazirana iz budućih novčanih tokova dužnika, a kao sekundarni izvor naplate, kako bi se smanjio gubitak uslijed potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu.

Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se mjeri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrijednosti kolaterala od očekivanih. Izbor instrumenata osiguranja – kolaterala naplate potraživanja Banke ovisi o iznosu kreditnog zaduženja, procjeni kvaliteta klijenta, procjeni rizika kreditnog posla, traženog roka otplate, procjene prihvatljivosti ponuđenih instrumenata osiguranja i definisanih limita koncentracije.

Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi su novčani depozit deponovan kod Banke ili neke druge banke u FBiH ili banke zemlje zone A, bankarske garancije izdate od strane prvoklasne Banke, BiH, FBiH i RS, nekretnine, pokretna imovina, zalihe, vrijednosni papiri, polise osiguranja i mjenice.

5.6. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil, poslovnu politiku i strategiju

U 2021. godini Banka je nastavila kontinuiran proces upravljanja rizicima u okviru kojeg redovito revidira uspostavljeni okvir upravljanja rizicima i isti unapređuje.

Ključni interni akti iz oblasti upravljanja rizicima (politike, procedure i sl.) prolaze proces revidiranja i unapređenja kako bi se osigurali osnovni ciljevi upravljanja rizicima dominantno uključeni u proces donošenja poslovnih odluka uz minimiziranje rizika koje se tim odlukama preuzimaju.

Kompletan proces upravljanja rizicima prilagođen je rizičnom profilu i poslovnom modelu Banke, a ključne odrednice su:

- Adekvatno uspostavljen sistem procjene internog kapitala i likvidnosnih zahtjeva,
- Definisana sklonost preuzimanja rizika (limiti rizika, praćenje limita, postupci u slučaju prekoračenja),
- Adekvatan sistem internih kontrola.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima redovito kontroliše procese upravljanja rizicima u cilju njihovog kontinuiranog unapređenja.

Adekvatnosti ukupnog sistema upravljanja rizicima pridonose i funkcije interne revizije kao i funkcija praćenja usklađenosti svaka iz svoje nadležnosti kroz provođenje kontrolnih procesa uključenih u njihove godišnje planove rada. O realizaciji aktivnosti uključenih u godišnje planove rada redovito kvartalno, polugodišnje i godišnje izvještavaju Upravu, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke putem izvještaja o radu.

5.7. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom

Profil rizika je procjena svih rizika kojima je ili kojima bi Banka mogla biti izložena u svom poslovanju. Risk apetit podrazumijeva preuzimanje i utvrđivanje prihvatljivog nivoa rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi postigla svoje ciljeve.

Na osnovu Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom, Planom likvidnosti i planom izvora finansiranja i Plana upravljanja kapitalom, Strategijom upravljanja rizicima, Politike sklonosti preuzimanja rizika (RAF i RAS) i Analize rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena sa kojima su pomenuti planovi međusobno u cjelosti usklađeni, Banka je definisala strateške pokazatelje koje prati na kvartalnom nivou, a odnose se na kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik profitabilnosti te rizik kapitala.

Banka je internim aktom Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) definisala okvir za sklonost preuzimanja rizika, kao i srednjoročni - dugoročni odnos Banke prema rizicima, a u skladu sa poslovnim ciljevima, planovima, strategijom i drugim politikama. Osnovna svrha Politike sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) je utvrditi nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila svoje poslovne ciljeve te su u istom sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija

Sistem internih kontrola je sveobuhvatni proces praćenja i provjere izvršavanja poslovnih aktivnosti i operacija na svim poslovnim (funkcionalnim i operativnim) nivoima i područjima poslovanja Banke koji ima za cilj obezbjediti:

- usklađenost sa zakonima, propisima, politikama, planovima i procedurama,
- pouzdanost i sveobuhvatnost informacija,
- djelotvornost i učinkovitost poslovanja i upotrebe resursa,
- zaštitu imovine.

Sistem interne kontrole Banke obuhvata sljedeće:

- adekvatnu organizacionu strukturu Banke;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za efikasnu zaštitu aktive Banke;
- uspostavu kontrolnih funkcija Banke;

- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje terorističkih aktivnosti, pljačka i drugo).

Banka kontinuirano unapređuje procedure, procese, informacioni sistem u cilju još kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg kontrolnog okruženja, dostupnosti adekvatnih informacija, procjeni rizika i monitoringu u cilju prevencije, detekcije i korekcije eventualnih rizičnih događaja.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Direkcije za upravljanje rizicima.

Cilj kontrolne funkcije upravljanja rizicima Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unapređenju sveobuhvatnog i kvalitetnog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je usklađen sa profilom rizika Banke, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve.

Rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te ima uspostavljenu direktnu liniju izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima uspostavljena je na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna. Za Funkciju upravljanja rizicima izvršeno je proširenje sistematizacije za dodatno radno mjesto što će uz kontinuiranu edukaciju doprinijeti kadrovskom jačanju ove funkcije u narednom periodu.

Funkcija praćenja usklađenosti je nezavisna funkcija, odvojena od procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje i obavlja je voditelj kontrolne funkcije praćenja usklađenosti (lice odgovorno za praćenje usklađenosti poslovanja). Funkcija praćenja usklađenosti poslovanja poduzima aktivnosti propisane zakonom i podzakonskim aktima, odnosno prati usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, identifikuje propuste i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja sa zakonom i drugim propisima, savjetuje upravu i druga odgovorna lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i dr.

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama, Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke.

Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

Za vršenje funkcije Interne revizije u Banci predviđena su dva radna mjesta i to Glavni Interni revizor i Zamjenik Glavnog Internog revizora.

6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

6.1. Regulatorni kapital

Regulatorni kapital predstavlja iznos izvora sredstava koji je banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, i predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja.

Banka regulatorni kapital izračunava primjenom regulatorne Odluke o izračunavanju kapitala banke. Regulatorni kapital Banke na dan 31.12.2021. godine iznosi 48.829 hiljada KM. Najveći dio kapitala se sastoji od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava – uplaćenih redovnih dionica.

U osnovni kapital Banke su najvećim dijelom uključene redovne dionice u iznosu od 41.030 hiljada KM, ostatak se odnosi na dioničku premiju u iznosu od 4.629 hiljada KM, zadržanu dobit i akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit – revalorizacione rezerve za finansijske instrumente u iznosu od 179 hiljada KM. Nakon dobijene saglasnosti Regulatora, Banka je na dan 31.12.2021. godine u izračun regulatornog kapitala uključila dio dobiti tekuće godine u iznosu 4 mil KM.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, od osnovnog kapitala se oduzima nematerijalna imovina.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente, te nema dodatni osnovni kapital i dopunski kapital.

Banka redovno prati kretanje kapitala, stope kapitala, kao i uticaj svih metodoloških promjena koje imaju uticaj na kapital.

Tabela 9. Struktura regulatornog kapitala na 31.12.2021.g.

Red. Br.	Kapital	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	48.829
1.1	OSNOVNI KAPITAL	48.829
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	48.829
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	45.659
1.1.1.2	Zadržana dobit	3.459
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	4.000
1.1.1.4	Ostale rezerve	
1.1.1.5	(–) Ostala nematerijalna imovina	-468
1.1.1.6	(–) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjjenih za povezane porezne obaveze	
1.1.1.7	(–) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	
1.1.1.8	(–) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	
1.1.2.2	(–) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	
1.2.	DOPUNSKI KAPITAL	0
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	0
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	

Tabela 10. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala na 31.12.2021.g.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red. br.	Stavka	
1.	Emitent	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO
1.1.	Jedinstvena oznaka instrumenta	BABORBRK3009
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Priznat na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Obične dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan 31.12.2021.	Dionički kapital 41.030, dionička premija 4.629
5.	Nominalni iznos instrumenta	110 KM po dionici
5.1.	Emisiona cijena	110 KM po dionici
5.2.	Otkupna cijena	-
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	11.8.2008. godine
8.	Instrument sa datumom dospijea ili instrument bez datuma dospijea	Bez datuma dospijea
8.1.	Inicijalni datum dospijea	Bez datuma dospijea
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednosti	-
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	-
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon	Dividenda je promjenljiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne postoji
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan

17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti	-
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	-
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	-
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti , uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	-
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	-
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	-
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	-
29.	Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata	-
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	-

6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna iznosa regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala.

Propisani su kapitalni zahtjevi koje Banka u svakom momentu mora ispunjavati:

- stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopu osnovnog kapitala od 9%
- stopu regulatornog kapitala od 12%

Definisane stope kapitala banka izračunava stavljanjem u omjer stavke regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u procentu.

Dodatno, banke su u obavezi održavati i zaštitni sloj kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupne izloženosti riziku. Navedeni zaštitni sloj sastoji se samo od stavki redovnog osnovnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja / slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Banka ne izdvaja dodatne kapitalne zahtjeve za rizik namirenja/slobodne isporuke, kao ni rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Regulator je obavio supervizorski pregled i procjenu Banke, prilikom čega je izvršena procjena svih SREP elemenata:

- Poslovni model i profitabilnost,
- Sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima,
- Rizik kapitala i adekvatnost kapitala,
- Pojedinačnih rizika za likvidnost, izvore finansiranja i adekvatnost likvidnosti.

Procjena navedena četiri elementa imala je za rezultat ukupnu SREP ocjenu Banke, koja predstavlja sveobuhvatnu ocjenu profila rizičnosti Banke. Na osnovu pregleda pojedinačnih ocjena za sve SREP elemente, postavljen je dodatni zahtjev za kapitalom od 1,5%. Dodatni kapitalni zahtjev kao rezultat SREP procjene Banka treba obezbijediti iz stavki redovnog osnovnog kapitala.

Osim minimalnih stopa adekvatnosti regulatornog kapitala, Banka održava i zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5%, tako da kapitalni zahtjev, uključujući i zaštitni sloj za očuvanje kapitala iznosi 16%.

6.2.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Ukupni kapitalni zahtjevi sa 31.12.2021. godine iznose 34.506 hiljada KM, a kapitalni zahtjevi za kreditni rizik 32.067 hiljada KM. Struktura kapitalnih zahtjeva je prikazana u tabeli:

Tabela 11. Struktura kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	446	54
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	3.540	425
7.	Izloženosti prema prema privrednim društvima	45.689	5.483
8.	Izloženosti prema stanovništvu	81.813	9.818
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	108.335	13.000
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	4.011	481
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	2.353	282
16.	Ostale izloženosti	21.040	2.525
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		32.067
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		0
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		121
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0

19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		121
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik		2.317
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		16,98%
22.	Stopa osnovnog kapitala		16,98%
23.	Stopa regulatornog kapitala		16,98%

6.2.2. Tržišni rizik: Standardizirani pristup za valutni rizik

Na dan 31.12.2021. godine ukupna izloženost tržišnom riziku (standardizirani pristup) za valutni rizik iznosi 1.012 hiljada KM. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike (standardizirani pristup) za valutni rizik iznosi 121 hiljada KM.

Tabela 12. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike: Standardizirani pristup za valutni rizik

C 22.00 (TR SP VR)	SVE POZICIJE		NETO POZICIJE		POZICIJE PODLOŽNE KAPITALNIM ZAHTEJIMA (Uključujući ponovnu raspodjelu neusklađenih pozicija u valutama koje podliježu posebnom tretmanu za usklađene pozicije)			KAPITALNI ZAHTEJEV	UKUPNI IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU
	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	USKLAĐENE		
	020	030	040	050	060	070	080		
010	UKUPNE POZICIJE U NEIZVJEŠTAJNIM VALUTAMA	133.246	132.301	1.012	67	1.012		121	1.012
020	Visoko korelirane valute								
030	Sve ostale valute (uključujući pozicije u investicione fondove tretirane kao različita valuta)	132.566	132.301	332	67			40	
040	Zlato	680	0	680	0			82	
PODIJELA UKUPNIH POZICIJA (UKLJUČUJUĆI IZVJEŠTAJNU VALUTU) PREMA VRSTAMA IZLOŽENOSTI									
100	Ostala imovina i obaveze osim vanbilansnih stavki i finansijskih derivata	590.113	538.241						
110	Finansijski derivati	66							
Bilješke: VALUTNE POZICIJE									
130	Euro	122.097	122.089	8	0				
210	Danska kruna	352	376	0	24				
230	Funta sterlinga	69	70	0	1				
340	Švedska kruna	294	304	0	10				
350	Švicarski franak	5.048	5.056	0	8				
380	Američki dolar	3.992	4.016	0	24				
470	Ostalo	257	253	4	0				
480	Hrvatska kuna	457	137	320	0				
490	Konvertibilna marka	457.613	405.940	51.673	0				

6.2.3. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

Za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, Banka koristi jedostavni pristup, koji je jednak 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala banke. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Tabela 13. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

C 16.00.a (OPR 16)	RELEVANTNI POKAZATELJ PRETOHDNA GODINA	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-2	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-3	KAPITALNI ZAHTEJEV	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku
	010	020	030	070	071
1. BANKARSKJE AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU					
010	15.659	15.592	15.094	2.317	19.303

6.2.4. Stope kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke, propisano je da Banka mora u svakom trenutku ispunjavati kapitalne zahtjeve po pitanju stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%, stope osnovnog kapitala od 9% i stope regulatornog kapitala od 12%. Također, propisana je obaveza da održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala kao regulatorni kapital u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Dodatno Banka treba da obezbijedi dodatni kapitalni zahtjev koji je rezultat SREP procjene Banke u iznosu od 1,5% iz stavki redovnog osnovnog kapitala.

Na osnovu rezultata SREP procjene, Banka je dužna ispunjavati stopu adekvatnosti kapitala uključujući i zaštitne slojeve u ukupnom iznosu od 16%.

Tabela 14. Stope kapitala i nivoi kapitala

KA3 – STOPE KAPITALA I NIVOI KAPITALA (C 03.00)			
			31.12.2021.
Red	ID broj	Stavka	Iznos
10	1	Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,98%
20	2	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	29.420
30	3	Stopa osnovnog kapitala	16,98%
40	4	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	22.950
50	5	Stopa regulatornog kapitala	16,98%
60	6	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	14.324

Stopa adekvatnosti na dan 31.12.2021. godine iznosi 16,98%, te Banka ispunjava kapitalni zahtjev za zaštitnim slojem, uključujući dodatni kapitalni zahtjev po SREP-u.

6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku

6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun

Upravljanje kreditnim rizikom kao najznačajnijim rizikom regulisano je Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi, a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci. Proces izračuna rezervisanja je standardni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, a Metodologija izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija – MSFI 9 je interni akt koji definiše metodologiju obračuna rezervisanja u Banci.

Ispravke vrijednosti i rezervacije su finansijski iznosi procijenjenih troškova Banke za koje je vjerovatno da će nastati u budućnosti, ali vrijeme njihovog nastanka, obima i /ili iznosa još uvijek nije poznato.

U skladu sa MSFI 9, model očekivanog kreditnog gubitka (Expected Credit Loss - ECL) se primjenjuje na:

- dužničke instrumente (dati depoziti, krediti, vrijednosni papiri ili potraživanja) evidentirane po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz OCI,
- zakupi potraživanja, ugovorna sredstva i kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama koji se ne procjenjuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Predmetom obračuna ispravke vrijednosti su bilansne (kreditni, prekoračenja/tekući računi, revolving krediti) i vanbilansne (garancije, akreditivi, neiskorišteni iznosi revolving kredita), ostala aktiva (potraživanja iz tekućeg poslovanja i potraživanja od radnika, finansijski instrumenti (ulaganje u dužničke vrijednosne papire-trezorske zapise, obveznice, ulaganja u dionice),

novčana sredstva deponovana na ino bankama i novčana sredstva na računu rezervi kod CBBiH). Procjena vanbilansnih izloženosti se vrši primjenom faktora kreditne konverzije (CCF).

Banka svaku izloženost raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija kreditnog rizika:

- Nivo 1 – nizak nivo kreditnog rizika (*eng. performing*)
- Nivo 2 – povećan nivo kreditnog rizika (*eng. underperforming*)
- Nivo 3 – izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (*eng. nonperforming*).

Mjerenje izloženosti kreditnom riziku obavlja se tokom godine praćenjem i grupisanjem finansijskih instrumenata. Finansijski instrumenti se posmatraju kroz tri dimenzije: Portfolij, Nivo rizika i Metod procjene.

Portfolij se grupiše u određene homogene grupe koje imaju zajedničke karakteristike i to po kriterijima:

- Vrsta klijenta (Pravna lica, Fizička lica, Banke i Državne institucije),
- Vrsta proizvoda gdje razdvaja tri tipa proizvoda: krediti i garancije (za klijente Pravna lica, Državne institucije i Banke), Stambeni krediti i Krediti za ostale namjene (za klijente Fizička lica).

Pri izračunu rezervisanja u skladu sa IFRS 9, Banka koristi tri parametra:

- PD (Probability of Default) – vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja,
- LGD (Loss Given Default) – gubitak uslijed nastupanja neizmirenja obaveza,
- EAD (Exposure at Default) – izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja.

Parametri koji se koriste za obračun rezervisanja određuju za svaki segment posebno.

Raspored izloženosti po Nivoima rizika za pravna lica se vrši na osnovu klijenta, a za fizička lica na nivou ugovora.

Za potrebe određivanja vrijednosti PD parametra, Banka sve segmente kreditnih izloženosti razvrstava u homogene grupe i u grupe dana kašnjenja. Izračun PD parametra se vrši statističkim metodama putem matrica migracije, a na osnovu historijskih podataka u periodu od pet godina. Dobivene parametre Banka prilagođava očekivanim budućim ekonomskim okolnostima (koristeći makroekonomske pokazatelje BDP i stopu nezaposlenosti).

LGD parametar odražava internu procjenu Banke o nivou očekivanog gubitka vezanog za izloženost u slučaju nastupanja statusa neizmirenja obaveza. Banka koristi LGD definisan Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, odnosno koristi fiksne vrijednosti LGD parametra i to:

- 45% za izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom,
- 75% za izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom.

Ključni podaci koje se primjenjuju su:

- Alokacija vrijednosti prihvatljivog kolaterala na partije za koje je vezan;
- Diskontovana vrijednost alociranog kolaterala koristeći EKS partije na koju se odnosi, predstavlja iznos izloženosti osiguran prihvatljivim kolateralom;
- Na osnovu primjenje fiksne vrijednosti LGD za pokriveni dio izloženosti (45%) i za nepokriveni dio izloženosti (75%) iskazuje se ukupna vrijednost LGD parametra odnosno partije kao prosjek primjenjenih fiksnih vrijednosti ponderisan izloženošću (pokriveni i nepokriveni dio).

Brojač dana kašnjenja uzima se u obzir materijalno značajan iznos dospelog potraživanja. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospelja potraživanja Banke i to:

- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Banka koristi pristup „po klijentu“ kod pravnih lica, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan.

Kod fizičkih lica koristi se pristup „po ugovoru“, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza ugovora postao materijalno značajan.

Vodeći princip modela očekivanog kreditnog gubitka je odražavanje pogoršanja ili poboljšanja kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta. Iznos očekivanog kreditnog gubitka koji se priznaje, zavisi od stepena kreditnog pogoršanja od inicijalnog priznanja.

Postoje dvije osnove za izračunavanje:

- **12-mjesečni ECL** (Nivo 1), koji se odnosi na sve stavke (od inicijalnog priznanja), dokle god nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta
- **ECL u toku čitavog vijeka trajanja** (Nivoi 2 i 3), koji se primjenjuje kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Nivoi 2 i 3 se razlikuju u načinu na koji se priznaje prihod od kamate. U Nivou 2, prihod od kamate se računa na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti, dok se u Nivou 3, prihod od kamate suspenduje.

Banka za svaki izvještajni period procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je kreditno obezvrjeđenje svakog finansijskog instrumenta identifikovano za svaki portfolij koji je predmet procjenjivanja, kako bi se odredilo da li se primjenjuje obračun obezvrjeđenja na 12-mjesečnoj osnovi ili u toku čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Banka ima jasno definisane kriterije za procjenjivanje i priznavanje kredita i potraživanja kao i kriterije za procjenjivanje i priznavanje rezervisanja po osnovu potencijalnih obaveza, u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja.

Obezvrjeđenje plasmana se vrši na osnovu procjene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenta, kao i realizacije sredstava obezvrjeđenja, ukoliko se procijeni da će realno plasman biti namiren iz tih sredstava.

Raspored izloženosti po Nivoima rizika za pravna lica se vrši na nivou klijenta, a za fizička lica na nivou ugovora (partije).

U Nivou 3 kreditnog rizika se rezervisanja mogu obračunavati na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Procjena na individualnoj osnovi se vrši za izloženosti koji se u Nivou 3 kreditnog rizika i čija je izloženost > 50.000 KM. Za izloženosti koje su <50.000,00 KM obračun rezervisanja se vrši na grupnoj osnovi.

Klijenti koji ne ispunjavaju gore navedene uslove, a nalaze se u Nivou 2 ili Nivou 1 kreditnog rizika procjenjuju se na kolektivnoj procjeni. Izloženost se izračunava kao ukupna bilansna i vanbilansna izloženost na finansijski datum obračuna. Obezvrjeđenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Banka smatra da izloženost Nivoa kreditnog rizika 3 non-performing/umanjena nastaje kada se desi neki od niže navedenih događaja koji imaju nepovoljan uticaj na procjenjene buduće novčane tokove:

- Dužnik je u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- Banka smatra malo vjerovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta osiguranja posebno cijeneći sljedeće elemente:

- a) Prestanak obračunavanja kamate;
- b) Djelomičan ili potpuni otpis potraživanja;
- c) Kredit je restrukturiran uslijed finansijskih poteškoća dužnika, pri čemu se restrukturacijom neće postići poboljšanja finansijskog stanja u periodu do 12 mjeseci;
- d) Restruktura koja ima umanjenje finansijske obaveze dužnika (uslijed otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili naknada) veće od 1%;
- e) Protestiranje garancije;
- f) Dužnik izgubio licencu za obavljanje djelatnosti;
- g) likvidaciju ili stečaj dužnika izuzev ukoliko se otplata dominantno ne zasniva na novčanim tokovima od dužnika;
- h) Banka je prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan finansijski gubitak. Pri tome se pod značajnim gubitkom podrazumjeva ukoliko je cijena po kojoj se izloženost prodaje manja za više od 5% neto vrijednosti izloženosti (uključujući kamate i naknade);
- i) U slučaju projektnog finansiranja odnosno novoosnovanog društva, ukoliko se review-om poslovanja utvrdi da je klijent značajno odstupio od poslovnog plana i projekcija;
- j) Desili su se slučajevi prevara;
- k) U slučaju fizičkih lica, ukoliko je društvo ili SZR u S3 statusu, a dužnik garantuje ličnom imovinom;
- l) Blokada kontinuirano u periodu dužem od 60 dana;

Za fizička lica dodatno:

- Smrt dužnika gdje ne postoji polica osiguranja ili u slučaju da je polica osiguranja nenaplativa;
- Gubitak posla fizičkog lica.

Za ove klijente je oporavak u Nivo 2 moguć u slučaju uredne otplate kredita bez kašnjenja dužeg od 30 dana minimalno 6 mjeseci nakon promjene nivoa, odnosno najmanje 12 mjeseci uredne otplate nakon restrukture.

Prvi kriterij za klasifikaciju klijenta u Nivo 2 jeste kašnjenje 31 do 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pored ovog, Banka koristi i subjektivne kriterije kao što su: tri uzastopne godine ostvarenog gubitke, blokirani računi klijenta na dan rezervisanja, kategorija klijenta u drugim finansijskim institucijama je lošija od Nivoa kreditnog rizika S2, značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta kao i restruktura ukoliko se u roku od maksimalno 6 mjeseci postiču značajna poboljšanja finansijskog stanja.

Da bi se izloženost raspoređena u Nivo kreditnog rizika 2 vratila u Nivo kreditnog rizika 1, potrebno je ispuniti sljedeće uslove:

- Kada su svi uslovi koji su klijenta doveli do Nivoa kreditnog rizika 2 prestali da postoje;
- Urednost¹ u otplati i to:
 - a) Za restrukturirane² izloženosti u Nivou 2, u toku 6 mjeseci od datuma restrukturiranja;
 - b) Za restrukturirane izloženosti koje su reklasifikovane iz Nivoa 3 u Nivo 2, u roku 24 mjeseca od datuma raspoređivanja u Nivo 2. U suprotnom Banka će tu izloženost ponovo vratiti u Nivo 3;
 - c) Za nerestruktuirane izloženosti u toku tri mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika.
- Kod izloženosti koje su raspoređene u Nivo 2 uslijed neispunjenog risk relevantnog uslova iz risk mišljenja uz uslov uredne otplate 6 mjeseci od datuma zaključenja Ugovora;
- Kod izloženosti koje su raspoređene u Nivo 2 uslijed aktivnih zaduženja u CRK kod drugih banaka i istekla zaduženja u CRK-u u Nivou kreditnog rizika 3, uz uslov uredne otplate 6 mjeseci od datuma zaključenja Ugovora.

¹ Ne kasni sa otplatom duže od 30 dana.

² U slučaju gracie perioda potrebno je 6 mjeseci uredne otplate kamate + 12 mjeseci urednog izmirenja svih obaveza.

6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke**Tabela 15. Ukupna i prosječna izloženost Banke na 31.12.2021.g.
Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti**

Red. Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	235.890	213.968
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	13.348	15.626
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	16.944	17.259
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	53.049	49.485
8.	Izloženosti prema stanovništvu	115.060	106.837
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	140.781	135.997
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	3.913	3.706
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	2.353	702
16.	Ostale izloženosti	33.208	33.056

6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti

Banka ne prati geografsku podjelu neto vrijednosti izloženosti obzirom da posluje kroz jedan poslovni i geografski segment pružanja bankarskih usluga u BiH, prvenstveno u Federaciji BiH i Brčko Distriktu, a u manjem obimu u RS.

6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti

Tabela 16. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti na 31.12.2021.g.

Redni broj	Izloženosti	Pojlopriveda, šumstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizv. i snabd. el.energ, gasom, parom i klimatiz.	Snabd.vodom; kanaliz., upr.otp.i djel.san.živ.sred.	Građevinarstvo	Trgov.na vel.i na malo, popr.mot. voz. i motoc.	Saobraćaj i skladištenje	Djel.pruž. smešt., prip. i posluživ. hrane; bežališni i ugostitel.	Informacije i komunikacije	Finan. djelat. i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučn. i tehničke djelatn.	Administrativne i pomoć.uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavez. Socij. osiguranje	Obrazovanje	Djel.zdrav. zašt. i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama											235.890									235.890
2.	Izloženosti prema region.vladama ili lokalnim vlastima															13.347		1			13.348
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora																				0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama																				0
5.	Izloženosti prema međun.organizac.																				0
6.	Izloženosti prema institucijama											16.944									16.944
7.	Izloženosti prema privredn.društvima	1.365	7.072	8.632	63	361	5.391	12.908	4.933	3.912	136	550	687	5.165	963		38	0	561	312	53.049
8.	Izloženosti prema stanovništvu	524	245	2.076	229	210	2.972	2.582	1.005	134	201	139	108	693	308		0	48		103.586	115.060
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	609	7.651	33.942	0	86	7.438	25.908	695	6.683	6.632	1.900	3.562	14.987	410		682	0		29.596	140.781
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	276	0	1.863	0	0	588	167	4	525	0	0	19	12	0		0	13		446	3.913
11.	Visokoriz.izloženosti																				0
12.	Izložen.u obliku pokrivenih obveznica																				0
13.	Izložen.prema institu. i privred.društvima sa kratk.kred.procjen																				0
14.	Izložen.u obliku udjel ili dion.u investic. fondovima																				0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja											2.294			57					2	2.353
16.	Ostale izloženosti /*						3.873					29.306				2	8			19	33.208

/* U poziciji Ostale izloženosti, kolona Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 16.375 h/KM

6.3.5. Podjela izloženosti prema SME**Tabela 17.** Podjela izloženosti prema SME na 31.12.2021.g.

R.br.	Izloženosti	Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama			235.890
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	250	0	13.098
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora			
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama			
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama			
6.	Izloženosti prema institucijama			16.944
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	22.490	16.159	14.400
8.	Izloženosti prema stanovništvu	11.707	1.084	0
9.	Izloženosti obezbijedene nekretninama	46.017	42.640	23.427
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	3.199	276	0
11.	Visokorizične izloženosti			
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica			
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom			
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima			
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	32	2	2.319
16.	Ostale izloženosti	1.030	3.873	28.305

6.3.6. Podjela djelatnosti prema SME**Tabela 18.** Podjela djelatnosti prema SME na 31.12.2021.g.

R.br.	Djelatnosti	Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	2.498	276	0
2.	Vađenje ruda i kamena	2,025		12,943
3.	Prerađivačka industrija	19,954	15,725	10,834
4.	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	255		37
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	161	496	0
6.	Građevinarstvo	7,226	11,985	1,051
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	22,808	10,203	8,554
8.	Saobraćaj i skladištenje	1,753	4,884	0
9.	Djelatnosti pružanja smeštaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	11,254	0	0
10.	Informacije i komunikacije	2,541	4,428	0
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.629		284.394
12.	Poslovanje nekretninama	1.691	2.685	
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	4.684	12.759	3.416
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.679	2	57
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	250	590	12.507
16.	Obrazovanje	138	590	0
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	63	0	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	561	0	0
19.	Ostale djelatnosti	2,555	2	0
	Ukupno	84,725	64,625	333,793

6.3.7. Podjela izloženosti prema preostalim rokovima do dospijea svih izloženosti i po kategorijama izloženosti

Obzirom da Banka prelazi na novi informacijski sistem podjela izloženosti prema preostalim rokovima dospijea svih izloženosti i po kategorijama izloženosti će se objaviti u Izvještaju za narednu godinu.

6.3.8. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama

Tabela 19. Podjela izloženosti prema značajnim privrednim granama na 31.12.2021.g.

Red. Br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti a izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.462	1.186	1.465	1.186	2.556	58
2.	Vađenje ruda i kamena			284	11	15.573	605
3.	Prerađivačka industrija	11.823	9.961	8.948	8.090	46.823	2.173
4.	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija					297	5
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine				16	671	14
6.	Građevinarstvo	3.219	2.632	2.484	2.127	20.008	333
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	6.970	6.803	7.324	6.622	42.226	828
8.	Saobraćaj i skladištenje	564	560	569	559	6.729	96
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	1.825	1.300	1.849	1.294	12.316	1.587
10.	Informacije i komunikacije	52	51	50	50	7.113	144
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja /*		0	140	1	287.332	310
12.	Poslovanje nekretninama	3.697	3.679	3.712	3.679	4.454	96
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	926	914	1.092	688	21.247	400
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti		0			1.773	35
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje			60	1	13.353	6
16.	Obrazovanje			1	0	742	14
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	73	59	59	47	51	2
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija					579	18
19.	Ostale djelatnosti	3.016	2.569	87	85	135.284	1.770
20.	Ukupno	33.627	29.714	28.124	24.456	619.127	8.494

/* U poziciji Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 16.375 h/KM

6.3.9. Vanbilansne izloženosti i ispravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti**Tabela 20.** Vanbilansne izloženosti i spravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti na 31.12.2021.g.

Red. Br.	Grane privrede	Ukupna vanbilansna izloženost	Ispravke vrijednosti vanbilansa
1.	Poljoprivreda, šumarstvo , ribolov	271	3
2.	Vađenje ruda i kamena	2.072	27
3.	Prerađivačka industrija	3.795	33
4.	Proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, gasom, parom i klimatizacija	135	1
5.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodaranjem otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	121	0
6.	Građevinarstvo	6.801	37
7.	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala	4.040	35
8.	Prijevoz i skladištenje	919	9
9.	Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	336	5
10.	Informacije i komunikacije	536	2
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	493	2
12.	Poslovanje nekretninama	497	9
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.265	11
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	312	1
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	250	1
16.	Obrazovanje	0	0
17.	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	50	0
19.	Ostale djelatnosti	7	0
20.	Ukupno	22.901	176

6.3.10. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Tabela 21. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje 01.01.2021.g.	40.779	9.680
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	-11.019	-413
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	76	1.291
4. Završno stanje 31.12.2021.g.	29.684	7.976

6.3.11. Korištenje kreditnog rejtinga

Tokom 2021. godine Banka je samo za klasu izloženosti prema državi i centralnoj banci koristila dugoročni kreditni rejting za državu Bosnu i Hercegovinu agencije za eksterni kreditni rejting Moody's. Za izloženosti prema ino bankama korišten je kreditni rejting ino-banaka agencije, a za ino banke koje nemaju kreditni rejting korišten je kreditni rejting države gdje ino-banka ima sjedište. Ukoliko izloženost nema kreditnu procjenu vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika – ECAI Moody's, Banka koristi kreditni rejting Fitch ili Standard & Poor's.

Pregled raspoređivanja kreditnog rejting u nivoe kreditnog kvaliteta:

Tabela 22. Moody's kreditni rejting

Moody's	Aaa do Aa3	A1 do A3	Baa1 do Baa3	Ba1 do Ba3	B1 do B3	Caal do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Tabela 23. Fitch kreditni rejting

Fitch	AAA do AA-	A+ -do A-	BBB+ do BBB-	BB+ do BB-	B+ do B-	CCC+ do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

6.3.12. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Banka primjenjuje jednostavnu metodu finansijskog kolaterala kod primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Prema jednostavnoj metodi finansijskog kolaterala, priznatom finansijskom kolateralu Banka dodjeljuje vrijednost jednaku njegovoj tržišnoj vrijednosti. Banka primjenjuje ponder rizika 0% obzirom da se radi o gotovinskom pologu.

U nastavku dat pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite.

Tabela 24. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na 31.12.2021.g.

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	235.890		235.890	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	13.348		13.348	
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				
6.	Izloženosti prema institucijama	16.944		16.944	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	53.049	181	51.001	181
8.	Izloženosti prema stanovništvu	115.060	276	113.810	276
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	140.781	3.456	140.429	3.456
10.	Visokorizične izloženosti				
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom				
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima				
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	2.353		2.353	
15.	Ostale izloženosti	33.208		33.208	

6.4. Stopa finansijske poluge

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenja visine finansijske poluge. Banke su dužne da osiguraju i održavaju stopu finansijske poluge, kao odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje 6%.

Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala Banke se podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke, te se izražava u postotku.

Mjera ukupne izloženosti Banke je zbir vrijednosti izloženosti:

- Sve stavke bilansne imovine, utvrđene u Odluci, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja osnovnog kapitala, i

- Vanbilansnih stavki, finansijskih derivata i repo transakcija kako je utvrđeno u Odluci.

Banka utvrđuje vrijednost izloženosti bilansne imovine umanjenu za ispravke vrijednosti, dok za vanbilansne pozicije umanjuju za rezerve izračunate po međunarodnim računovodstvenim standardima pomnožena sa faktorima kreditne konverzije.

Banka utvrđuje vrijednost izloženosti vanbilansnih stavki na način da uzima knjigovodstvenu vrijednost stavki umanjenu za rezerve za kreditne gubitke po međunarodnom standardu za vanbilansne stavke pomnožena sljedećim faktorima konverzija:

- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke niskog rizika koji se primjenjuje za neiskorištene kreditne linije za kreditiranje i izdavanje garancija, otkupa vrijednosnih papira ili akceptata koje se mogu bezuslovno opozvati u bilo kojem trenutku bez prethodne obavijesti u skladu sa Odlukom, kao i ugovoreni međubankarski limiti iznosi 10%,
- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke srednjeg/niskog rizika: dokumentarni akreditivi, garancije za ozbiljnost ponude za dobro izvršenje posla, za unaprijed izvršena plaćanja i zadržane iznose, neiskorištene kreditne linije sa izvornim dospeljem do i uključujući godinu dana, u skladu sa Odlukom je 20%,
- Konverzijski faktor za vanbilansne stavke srednjeg rizika: garancije za plaćanje isporučene robe, garancije za plaćanje carinskog duga, neiskorištene kreditne linije sa izvornim dospeljem od više od godinu dana, u skladu sa Odlukom je 50%, i
- Konverzijski faktor za sve druge vanbilansne stavke visokog rizika iznosi 100%.

U narednoj tabeli dat je prikaz izračuna stope finansijske poluge Banke na dan 31.12.2021. godine:

Tabela 25. Finansijska poluga

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	6.396
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	2.841
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5.348
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	
Ostala imovina	590.113
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	-468
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	604.230
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke izračunavanju	48.829
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	8,08%

Banka je ostvarila stopu finansijske poluge iznad minimalno propisane stope i ista iznosi 8,08%.

7. Likvidnost

Strategija Banke se zasniva na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, odnosno građenju imidža sigurne i stabilne banke, te održavanja povjerenja klijenta na visokom nivou.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti predstavlja okvir za sveobuhvatno upravljanje likvidnosti i rizikom likvidnosti u Banci, sastavni je dio cjelokupnog procesa upravljanja rizicima u Banci, a srazmjeran je vrsti, obimu i složenosti poslovanja Banke.

Poslovne aktivnosti Banke podrazumijevaju usklađenost sa strategijom likvidnosti u cilju:

- Pravovremenog izmirenja obaveza prema deponentima,
- Blagovremenog odgovora na kreditne zahtjeve klijenata uključujući realizaciju svih odobrenih kreditno-garancijskih aranžmana,
- Realnoj visini i međusobnom odnosu aktivnih i pasivnih kamatnih stopa,
- Održavanju zaštitnog sloja likvidnosti u mjeri u kojoj je potrebno kako bi Banka zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij testa likvidnosti od 30 kalendarskih dana,
- Poštivanje regulatornih zahtjeva sa aspekta likvidnosti.

Strategija likvidnosti usmjerena je na upravljanje usklađenošću aktive i pasive, upravljanje likvidnošću aktive i upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti.

Politikom likvidnosti definiše se održavanje propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti, struktura imovine i obaveza banke, identifikovanje izvora rizika likvidnosti i način prevazilaženja istih, sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, projekcije novčanih tokova i sl.

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti podrazumijeva: održavanje obavezne rezerve kod Centralne banke BiH, održavanje propisanog koeficijenta pokrića likvidnosti, praćenje interno definisanog koeficijenta pokrića likvidnosti zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR, održavanje ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza na mjesečnom nivou na osnovu izvještaja 4B i 4C, praćenje interno definisanih pokazatelja likvidnosti i njihovih limita, praćenje strukture imovine i obaveza.

Direkcija za upravljanje sredstvima nadležna je za dnevno i unutardnevno upravljanje likvidnošću. U sklopu Direkcije organizaciono je smješten Odjel za upravljanje aktivom i pasivom i upravljanje trezorom koji je odgovoran za pripremu podataka za izvještaje iz nadležnosti Odjela, kao i za nadzor nad stavkama likvidne imovine koje čine zaštitni sloj likvidnosti. Dnevno se u sklopu Izvještaja o dnevnoj likvidnosti prati dostupna cijena vrijednosnih papira na Sarajevskoj berzi koji ulaze u zaštitni sloj likvidnosti.

Direkcija za upravljanje sredstvima prati, upravlja i izvještava o dnevnoj/tekućoj i dinamičkoj/budućoj likvidnosti, prati ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na osnovu izvještaja 4B i 4C, prati izvore sredstava i 15 najvećih izvora sredstava Banke na osnovu izvještaja 4D, dok Direkcija za upravljanje rizicima kroz svoje redovne mjesečne i kvartalne izvještaje prati ostvarene propisane i interno definisane pokazatelje likvidnosti i njihove limite. Svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje neusklađenosti.

U sistem izvještavanja o riziku likvidnosti u ulozi izvjestioca uključeni su Direkcija za upravljanje sredstvima i Direkcija za upravljanje rizicima. Direkcija za upravljanje sredstvima sačinjava Izvještaj o dnevnoj likvidnosti i interni izvještaj o dnevnoj likvidnosti, zatim mjesečno Izvještaj o stanju likvidnosti i buduća likvidnost, simulacija ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza i LCR-a na dan, Izvještaj o ostvarenju Plana likvidnosti i plana izvora finansiranja, izvještaj 4B,4C i 4D, ALCO odboru, Internoj reviziji, Upravi Banke u skladu sa definisanim rokovima. U okviru Direkcije za upravljanje rizicima se vrši obračun Koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR) na dnevnom i mjesečnom nivou.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita za rizik likvidnosti na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju rizikom likvidnosti informiše ALCO odbor i Upravu Banke, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou Odbor za reviziju i Nadzorni odbor.

Banka upravlja rizikom likvidnosti u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima praćenjem i održavanjem propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti.

Obavezna rezerva – Banka je dužna da na računu rezervi kod Centralne banke BiH drži minimalno zakonom propisani iznos sredstava na kraju svakog dana u cilju ispunjavanja obavezne rezerve (iznos obavezne rezerve propisan u skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade za iznos obavezne rezerve). Banka je tokom 2021. godine ispunjavala regulatorne propise u pogledu obavezne rezerve.

Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) – Koeficijent pokrića likvidnosti je koeficijent koji predstavlja odnos između zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana, pri čemu koeficijent pokrića likvidnosti treba da iznosi ≥ 100 .

Banka je na 31.12.2021. godine ostvarila koeficijent likvidnosne pokrivenosti u iznosu od 201,15%.

Banka prati LCR zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR za koje je propisala i interne limite.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od imovine nivoa 1 (EHQLA) koja čini 100% zaštitnog sloja likvidnosti, a sastoji se od gotovine (kovanice i novčanice), rezervi koje Banka drži u Centralnoj banci BiH u iznosu iznad obavezne rezerve, odnosno koje može povući u svakom trenutku, kao i u periodima stresa i imovine jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Ukupni 30-dnevni neto likvidnosni odlivi predstavljaju zbir likvidnosnih odliva (koji se izračunavaju množenjem preostalih stanja različitih kategorija ili vrsta obaveza i vanbilansnih obaveza sa stopama po kojima se očekuje da će oni isteći ili biti povučeni) umanjenih za zbir likvidnosnih priliva, ali ne smiju biti manji od nule.

Tabela 26. Koeficijent pokrića rizika likvidnosti

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	206.284
2	Neto likvidnosni odlivi	102.553
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	201,15%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	206.284
5	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
8	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, "prije primjene gornje granic"	206.284
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	

11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, "prije primjene gornje granic"	
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, "nakon primjene gornje granic"	
15	„Iznos viška likvidne imovin“ nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	
16	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	
17	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a, "prije primjene gornje granic"	
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a, "nakon primjene gornje granic"	
21	„Iznos viška likvidne imovin“ nivoa 2a	
22	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b, "prije primjene gornje granic"	
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b, "nakon primjene gornje granic"	
27	„Iznos viška likvidne imovin“ nivoa 2b	
28	Iznos viška likvidne imovine	
29	Zaštitni sloj likvidnosti	206.284
Neto likvidnosni odlivi		
30	Ukupni odlivi	121.426
31	Potpuno izuzeti prilivi	
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	18.874
33	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	18.874
35	Neto likvidnosni odliv	102.553

Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) – Banka od 31.12.2021. godine u skladu sa regulatornim propisima izvještava o NSFR-u u izvještajnoj valuti za sve stavke bez obzira na stvarnu nominaciju valute i zasebno za stavke nominirane u svakoj značajnoj valuti. Minimalni regulatorno propisani NSFR banke mora biti veći ili jednak 100%. Za potrebe kvalitetnijeg praćenja izloženosti riziku likvidnosti Banka NSFR se prati na mjesečnom nivou.

Banka je na 31.12.2021. godine ostvarila koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja u iznosu od 160,81%.

Tabela 27. Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja – NSFR

ID	Stavka	Iznos	Potrebno stabilno finansiranje	Raspoloživo stabilno finansiranje	Koeficijent
1	POTREBNO STABILNO FINANSIRANJE	678,972	245,068		
1.1	RSF od imovine centralne banke	235,890	0		
1.2	RSF od likvidne imovine	23,585	0		
1.3	RSF od vrijednosnih papira koji nisu likvidna imovina	3,233	2,678		
1.4	RSF od kredita	299,427	211,652		
1.5	RSF od međuzavisne imovine	0	0		
1.6	RSF od imovine unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite ako je predmet povlaštenog tretmana	0	0		
1.7	RSF od finansijskih derivata	0	0		
1.8	RSF od doprinosa garantnom fondu centralne druge ugovorne strane	0	0		
1.9	RSF od ostale imovine	27,977	26,295		
1.10	RSF od vanbilansnih stavki	88,860	4,443		
2	RASPOLOŽIVO STABILNO FINANSIRANJE	589,932		394,099	
2.1	ASF od stavki i instrumenata kapitala	51,872		49,298	
2.2	ASF od depozita stanovništva	193,959		181,222	
2.3	ASF od ostalih nefinansijskih klijenata (osim centralnih banaka)	267,566		134,783	
2.4	ASF od operativnih depozita	0		0	
2.5	ASF od obaveza i obavezujućih linija unutar grupe ili institucionalnog sistema zaštite na koje se primenjuje povlašteni tretman	0		0	
2.6	ASF od finansijskih klijenata i centralnih banaka	35,605		0	
2.7	ASF od obaveza prema drugoj ugovornoj strani koja se ne može odrediti	0		0	
2.8	ASF od međuzavisnih obaveza sa odobrenjem Agencije	0		0	
2.9	ASF od ostalih obaveza	40,930		28,796	
3	NSFR				160.81%

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza Obrazac 4B i 4C

Obrazac 4 – Tabela B predstavlja izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza do 180 dana i popunjava se na bazi preostalih rokova dospjeća, što znači od datuma izvještaja do dana dospjeća plasmana, odnosno obaveze, cjelokupno ili svake rate/anuiteta. Do momenta uvođenja NSFR-a (koeficijent neto stabilnog finansiranja) ročna usklađenost aktive i pasive se prati kroz Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i pasive.

Banka na dan 31.12.2021. godine ima sljedeću ročnu strukturu:

- u kategoriji ročnosti 1-30 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 289.966 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2021. godine 335.382 hiljada KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 45.416 hiljada KM (odnosno ostvareno je 86,5%), što je više od propisanog minimuma za 21,5% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 65,00%),
- u kategoriji ročnosti 1-90 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 306.024 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2021.godine 363.838 hiljade KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 57.814 hiljada KM (odnosno ostvareno je 84,1%), a što je više od propisanog minimuma za 24,1% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 60,00%) i
- u kategoriji ročnosti 1-180 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 329.960 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2021. godine 401.200 hiljada KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 71.240 hiljada KM (odnosno ostvarenje je 82,2%), što je više od propisanog minimuma za 27,2% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 55%).

Obrazac 4 – Tabela C predstavlja izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza. Na dan 31.12.2021.god. Banka ima veću finansijsku aktivu od finansijskih obaveza u bilansu stanja za 39.938 hiljada KM.

Banka u skladu sa Politikom sa procedurom upravljanja rizikom likvidnosti i Politikom sklonosti preuzimanju rizika (RAF i RAS) prati sljedeće indikatore rizika likvidnosti:

Tabela 28. Indikatori rizika likvidnosti

Rb	Indikatori rizika likvidnosti
Ključni indikatori	
1.	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana
2.	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana
3.	Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana
4.	Koeficijent pokrića likvidnosti LCR (za sve valute zbirno)
5.	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja NSFR (za sve valute zbirno)
6.	LDR (Omjer kredita i depozita)
7.	15 najvećih deponenata/ukupni depoziti
Pomoćni indikatori	
8.	Najveći pojedinačni deponent (oročeni + a`vista) / ukupni depoziti
9.	A`vista depoziti/Ukupne obaveze (pasiva – kapital)
Ostali indikatori	
10.	LCR za značajnu valutu KM
11.	LCR za značajnu valutu EUR
12.	Najveći pojedinačni deponent (oročeni + a`vista) / novčana sredstva
13.	5 najvećih deponenata / ukupni depoziti

14.	5 najvećih deponenata / novčana sredstva
15.	Najveći pojedinačni izvor / ukupna aktiva
16.	Likvidna61redstvaa/ukupna aktiva
17.	Neto likvidna61redstvaa/kratkoročne finansijske obaveze
18.	Kratkoročna aktiva/kratkoročna pasiva
19.	Kratkoročne finansijske obaveze/ukupne finansijske obaveze
20.	Kredit/depoziti + uzeti krediti

U svrhu kvalitetnijeg upravljanja rizikom likvidnosti mjesečno se prati struktura imovine i obaveza, a na kvartalnom nivou vrši se poređenje ostvarene i Planom poslovanja predviđene strukture aktive i pasive.

8. Vlasnička ulaganja Banke

Banka posjeduje manjinska vlasnička ulaganja u druga pravna lica. Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su vršena iz strateških razloga ili kao rezultat sticanja u postupku naplate plasmana.

U skladu sa MSFI 9 ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su klasifikovana u skladu sa poslovnim modelom – finansijski instrumenti koji se drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i prodaje. Poslovni ciljevi koje Banka ostvaruje su: rast vrijednosti imovine kroz povećanje fer vrijednosti instrumenta, strateški ciljevi i sl.

Vlasnički vrijednosni papiri koje Banka posjeduje su klasifikovani kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Vrednovanje ovih ulaganja se vrši po fer vrijednosti, pri čemu se promjene fer vrijednosti iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tabela 29. Vlasnička ulaganja

Vrsta izloženosti	Klasifikacija u skladu sa MSFI 9	Knjigovodstvena / fer vrijednost
Kotiraju na berzi ali se ne trguje	FVOSD	57
Kotiraju na berzi	FVOSD	2.296

Banka u 2021. godini nije ostvarila dobitak/gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

9. Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja finansijsku izloženost banke nepovoljnom kretanju kamatnih stopa i ima značajan uticaj na profitabilnost i vrijednost imovine banke. Izloženost Banke kamatnom riziku nastaje zbog promjene kamatnih stopa i ročne neusklađenosti izvora i plasmana. Uticaj kamatnog rizika na poslovanje Banke zavisi od bilansnih i vanbilansnih pozicija koje su osjetljive na rizik, promjenjivosti kamatnih stopa i vremenskom razdoblju unutar kojeg postoji izloženost kamatnom riziku.

Izvori kamatnog rizika se ogledaju u:

- Riziku cijena kome je Banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospjeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenljive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi.
- Baznom riziku kojem je Banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.

- Riziku krive prinosa koja predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospijeca kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomjeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu nagiba i krive prinosa.
- Riziku opcije koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kreditni sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.) što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost Banke.

Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni i rizik krive prinosa sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovoreni kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite. Banka je izložena kamatnom riziku cijena zbog ročne neusklađenosti kamatonosne aktive i pasive i riziku opcije jer klijentima ostavlja mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Banka će se zaštititi od rizika opcije ugovaranjem posebne naknade u slučaju korištenja opcije koja je definisana pojedinim vrstama ugovora (npr. naknada za prijevremeni povrat kredita, naknada kod izmjene rokova ili uslova ugovora o kreditu i sl.), a u skladu sa limitima utvrđenim zakonom i podzakonskim propisima.

Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisani su minimalni standardi za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i način izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Ekonomska vrijednost bankarske knjige je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za novčane tokove obaveza banke.

Za potrebe izvještavanja FBA, Banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za sve ostale valute ukupno. Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona kojima se dodjeljuju ponderi. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu. Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne bi trebao biti veći od 20%, a pokazuje procentualni potencijalni gubitak kapitala ukoliko dođe do promjene kamatnih stopa za 200 b.p.

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 16,04%% što je u granicama regulatornog ograničenja:

Tabela 30. Ekonomska vrijednost bankarske knjige

Red	Oznaka	Iznos
1	2	3
010	Neto ponderisana pozicija po valuti BAM – EVB (FKS+PKS+AKS)	3.494
020	Neto ponderisana pozicija po valuti EUR – EVB (FKS+PKS+AKS)	4.372
120	Neto ponderisana pozicija po valuti OSTALO – EVB (FKS+PKS+AKS)	-35
130	Promjena ekonomske vrijednosti	7.832
140	Regulatorni kapital	48.829
150	Promjena ekonomske vrijednosti / regulatorni kapital x100	16,04%

10. ICAAP i ILAAP

ICAAP i ILAAP kao kontinuirani procesi koji se u Banci odvijaju i počinju sveobuhvatnim testiranjem otpornosti na stres, obzirom da se rezultati testiranja koriste pri izračunu internih kapitalnih zahtjeva.

Nakon sveobuhvatnog stres testiranja utvrđuju se polazne osnove za Planove poslovanja i Plan likvidnosti i izvora finansiranja, zatim se usvajaju Planovi poslovanja (godišnji i trogodišnji) i Plan upravljanja kapitalom (trogodišnji). Uporedo s tim radi se analiza svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena kroz proces revidiranja Strategije upravljanja rizicima i Analizom rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, utvrđuju se značajni rizici, vrši mjerenje pojedinih rizika i izračun internih kapitalnih zahtjeva odnosno likvidnosnih zahtjeva te usporedba sa regulatornim kapitalom.

Na 31.12.2021. godine regulatorni kapital iznosi 48.829 hiljada KM, a ukupni interni kapitalni zahtjevi u skladu sa rezultatima ICAAP-a 44.284 hiljada KM.

Korišteni pristup za izračun internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa rezultatima ICAAP-a je sljedeći:

- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kreditni i valutni rizik Banka je koristila standardizovani pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, a uvrstila je i rezultate stres testa.
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za *operativni rizik* Banka je koristila jednostavni pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Pored internih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, Banka je uvrstila je i rezultate stres testa.
- Za rizik koncentracije Banka je izdvojila interni kapitalni zahtjev u skladu sa indeksom individualne (HHII) i sektorske (HHIS) koncentracije, odnosno u skladu sa matricom marži povećanja internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik za dobijene rezultate izračunatih indeksa koristeći pri tome i rezultat stres testa.
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi Banka je uključila procjenu zasnovanu na testiranju otpornosti na stres.

Za ostale značajne rizike koji nisu kvantitativno mjerljivi Banka je izdvojila dodatnih 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva na datum 31.12.2021. godine. Banka je koristila minimalan procenat definisan Odlukom jer je izdvojila značajan iznos internih kapitalnih zahtjeva kroz stres test za značajne rizike iz Stuba 2, a uzela je u obzir i činjenicu da se radi o rizicima koji imaju neznatan uticaj na rizični profil Banke.

Banka je u skladu sa propisanim principima implementacije ILAAP-a uspostavila okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja kroz:

- Set internih akata kojim su definisani svi elementi upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti,
- Adekvatnu organizacionu strukturu u kojoj su jasno definisani i razdvojeni organizacioni dijelovi koji upravljaju likvidnošću i preuzimaju rizik likvidnosti od onih koji kontrolišu i mjere rizik likvidnosti,
- Praćenje i kontrolu regulatornih i interno uspostavljenih limita likvidnosti i rizika likvidnosti,
- Upravljanje i donošenje odluka vezanih za rizik likvidnosti u sklopu internog upravljanja Bankom kroz rad ALCO odbora, Uprave, Odbora za revizijui Nadzornog odbora Banke,
- Izvještavanje o riziku likvidnosti.

Interni akti kojima je Banka definisala upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti su:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika sa procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti koja uključuje Plan za vanredne slučajeve poremećaja likvidnosti;
- Plan oporavka likvidnosti kao sastavni dio Plana oporavka Banke i
- Plan likvidnosti i plan izvora finansiranja.

Uspostavljeni su mehanizmi upravljanja dnevnom i unutar dnevnom likvidnošću prilagođeni poslovnom modelu Banke. U godini koju i dalje obilježava globalna ekonomska kriza uzrokovana pandemijom COVID 19 Banka je nastavila sa pojačanim mjerama upravljanja likvidnošću, koje su održale nivo likvidnosti na zadovoljavajućem nivou.

Direkcija za upravljanje sredstvima preuzima rizik likvidnosti kroz kontinuirano upravljanje aktivom i pasivom, a Direkcija za upravljanje rizicima upravlja i vrši kontrolu rizika likvidnosti, o čemu putem mjesečnih i kvartalnih izvještaja redovno izvještavaju ALCO odbor, Upravu Banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor. Kroz mjesečne i kvartalne izvještaje prate se regulatorni i interno definisani limiti, svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje eventualnih neusklađenosti.

11. Podaci i informacije o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini

Obzirom da Banka na dan 31.12.2021. godine nema založene imovine u obrascu za založenu imovinu popunjava se kolona bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine prema pozicijama aktive u bruto iznosu:

Tabela 31. Podaci i informacije opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	0	323.582
Ulaganja u dužničke instrumente	0	12.296
Ulaganja u vlasničke instrumente	0	2.353
Ostalo	0	289.909

12. Podaci i informacije o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom

Banka evidentira stečenu imovinu u bilansu po tehničkoj vrijednosti od 1 KM, a u vanbilasnu po procjenjenoj vrijednosti kolaterala, i sa 31.12.2021. ima 16 KM kolaterala (nepokretne i pokretne imovine) stečenih preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka.

U nastavku je prikazan kreditni kvalitet razvrstanoj prema sektorskoj strukturi, nivoima kreditnog rizika sa pripadajućim iznosa očekivanih kreditnih gubitaka.

Na dan 31.12.2021. godine krediti fizičkih lica učestvuju sa 41,61%, dok krediti pravnih lica učestvuju sa 58,39% u ukupnim kreditima. Njznačajnije učešće u ukupnim kreditima imaju grane privrede prerađivačka industrija sa učešćem od 15,91% i trgovina na veliko i malo sa učešćem od 13,37%.

Tabela 32. Pregled plasmana prema nivoima kreditnog rizika

Br.	Grane privrede	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika
1	Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	135,434	23,731	29,789	2,768	3,381	26,477
1.1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	2,178	100	1,462	47	8	1,186
1.2.	Vađenje ruda i kamena	10,539	2,903	0	225	349	0
1.3.	Prerađivačka industrija	31,614	11,217	11,445	676	1,449	9,633
1.4.	Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	161	0	0	4	0	0
1.5.	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	541	0	0	14	0	0
1.6.	Građevinarstvo	9,256	0	2,970	225	0	2,466
1.7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	36,917	1,083	6,779	690	98	6,615
1.8.	Prijevoz i skladištenje	5,795	6	562	86	0	558
1.9.	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	3,804	7,648	1,812	87	1,397	1,289
1.10.	Informacije i komunikacije	6,533	20	50	140	2	50
1.11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2,131	0	0	37	0	0
1.12.	Poslovanje nekretninama	3,860	0	3,697	86	0	3,679
1.13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	18,787	153	879	378	12	880
1.14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,377	18	0	32	1	0
1.15.	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	592	0	0	6	0	0
1.16.	Obrazovanje	733	0	0	14	0	0
1.17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	50	0	59	2	0	47
1.18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	529	0	0	18	0	0
1.19.	Ostale uslužne djelatnosti	37	583	74	1	65	74
1.20.	Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0
1.21.	Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0
2.	Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	128,574	3,159	2,895	1,310	377	2,453
2.1.	Opća potrošnja	106,070	2,192	2,343	1,057	281	1,965
2.2.	Stambena izgradnja	20292	866	298	202	88	242
2.3.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	2212	101	254	51	8	246
3.	Ukupni krediti (1. + 2.)	264.008	26.890	32.684	4.078	3.758	28.930

Kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti

Kada je riječ o kreditnoj kvaliteti restrukturiranih izloženosti, stanje kredita na dan 31.12.2021. godine iznosi KM 8.854 hiljada, dok se najveći broj njih nalazi u nivou kreditnog rizika 3, KM 7.664. Od ukupnog iznosa restrukturiranih izloženosti, na pravna lica se odnosi iznos od KM 8.681, dok se na stanovništvo odnosi iznos od KM 173 hiljade. Očekivani kreditni gubici po ukupnim restrukturiranim kreditima iznose KM 6.581 hiljade, dok se na kredite iz nivoa kreditnog rizika 3 odnosi iznos od KM 6.504. Sve navedeno prikazano je u narednoj tabeli, razvrstano prema sektorskoj strukturi u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka.

Tabela 33. Pregled restrukturiranih kredita

Restrukturirani krediti	Stanje kredita				Očekivani kreditni gubici			
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	639	551	7.491	8.681	14	63	6.339	6.416
1.1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov		100	1.462	1.562		8	1.186	1.194
1.2. Vađenje ruda i kamena				0				0
1.3. Prerađivačka industrija		11	3.028	3.039		1	2.862	2.863
1.4. Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija				0				0
1.5. Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša				0				0
1.6. Građevinarstvo			1.245	1.245			998	998
1.7. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala			131	131			131	131
1.8. Prijevoz i skladištenje	15		398	413			398	398
1.9. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)			1.201	1.201			738	738
1.10. Informacije i komunikacije				0				0
1.11. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja				0				0
1.12. Poslovanje nekretninama	624			624	14			14
1.13. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti			26	26			26	26
1.14. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti				0				0
1.15. Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje				0				0
1.16. Obrazovanje				0				0
1.17. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi				0				0
1.18. Umjetnost, zabava i rekreacija				0				0
1.19. Ostale uslužne djelatnosti		440		440		54		54
1.20. Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe				0				0
1.21. Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela				0				0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	0	0	173	173	0	0	165	165
2.1. Opća potrošnja			32	32			24	24
2.2. Stambena izgradnja				0				0
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)			141	141			141	141
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	639	551	7.664	8.854	14	63	6.504	6.581

Zbirni pregled restrukturiranih kredita za pravna lica i stanovništvo dat je u narednom pregledu:

Tabela 34. Zbirni pregled restrukturiranih kredita pravnih i fizičkih lica na 31.12.2021.g.

Restrukturirani krediti	Stanje kredita				Očekivani kreditni gubici			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Pravna lica	639	551	7,491	8,681	14	63	6,339	6,416
Stanovništvo	0	0	173	173	0	0	165	165
Ukupno	639	551	7,664	8,854	14	63	6,504	6,581

Promjena stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda

U toku izvještajnog perioda evidentno je smanjenje kreditne izloženosti kredita evidentiranih u nivo kreditnog rizika 3, a koje je smanjeno za ukupan iznos od KM 11.970 hiljada. Smanjenje je uzrokovano naplatom i oporavkom predmetnih potraživanja, kao i izvršenog računovodstvenog i trajnog otpisa za potraživanja gdje su se za to stekli uslovi.

Rekapitulacija promjena za kredite klasifikovane u nivo kreditnog rizika 3 data je u narednoj tabeli:

Tabela 35. Promjene na kreditima klasifikovanim u nivo kreditnog rizika 3 na 31.12.2021.g.

Promjena stanja kredita S3	Početno stanje	ECL	Novi nekval. krediti	Oporavak	Naplata	Rač. otpis	Trajni otpis	Ostalo	Krajnje stanje	ECL
Pravna lica	41,263	37,231	4,480	0	-5,371	-6,031	-4,470	-82	29,789	26,477
Stanovništvo	3,391	2,691	1,155	-538	-462	-650	-1	0	2,895	2,453
Ukupno	44,654	39,922	5,635	-538	-5,833	-6,681	-4,471	-82	32,684	28,930